

บทที่ 4

ผลการศึกษา

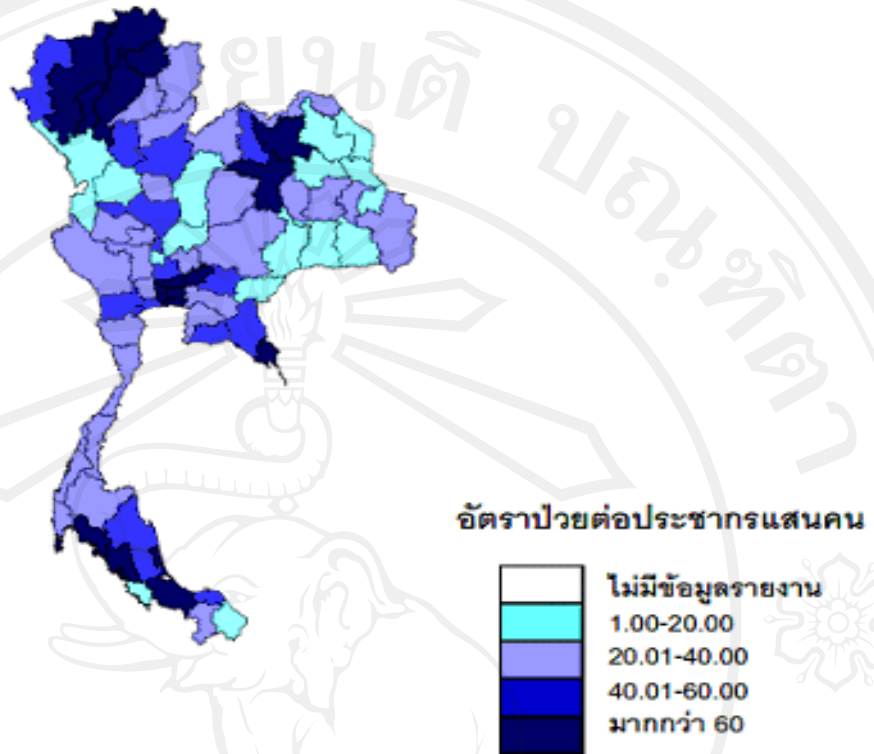
การประเมินต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์เนื่องจากการป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ในจังหวัดเชียงใหม่ ในส่วนของการประเมินต้นทุนส่วนบุคคลของผู้ป่วยได้มาจากการสำรวจแบบปฐมภูมิจำนวน 100 ตัวอย่าง โดยออกแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายคือผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) และญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วย ส่วนของการประเมินต้นทุนในส่วนของผู้ให้บริการโดยได้ข้อมูลทุติยภูมิจากโรงพยาบาลนครพิงค์

4.1 สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1)

ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 2552 ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553 สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับแจ้งจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขต โรงพยาบาล สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สถานการณ์โดยรวมสรุปได้ดังนี้

สถานการณ์ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) จากข้อมูลการเฝ้าระวังสะท้อนให้เห็นว่า แนวโน้มการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ขยายตัวทั่วทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคกลางเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสถานการณ์ของโรคมีรายละเอียดดังนี้

มีผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ที่มีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ในทุกจังหวัดมีรายงานผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) คิดเป็นอัตราป่วยสะสมเท่ากับ 52.59 ต่อประชากรแสนคน ผู้ป่วยยืนยันที่เสียชีวิต จำนวน 209 ราย ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 2552 ถึง วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553 โดยมีอัตราป่วยสะสมกระจายตามจังหวัดดังรูปที่ 4.1 โดยรายละเอียดอัตราการป่วยสะสมรายเดือนดังแสดงในภาคผนวก ก

ที่มา: <http://beid.ddc.moph.go.th>

รูปที่ 4.1 อัตราการป่วยสะสมของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2552 ถึง วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2553

โดยสถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ของจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงที่ทำการศึกษายังมีการระบาดอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มจะระบาดเพิ่มขึ้นอีกในพื้นที่เขตเมือง โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวโดยยอดผู้ป่วยจำแนกตามเดือนดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 AH1N1 ในจังหวัดเชียงใหม่ปี พ.ศ. 2552 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 จังหวัดเชียงใหม่ (หน่วย:คน)

ผู้ป่วย	จำนวนผู้ป่วย (คน)		
	พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2553 (ม.ค. - ก.พ.)	รวม
ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1)	2,248	471	2,719

ที่มา : งานระบาดวิทยาฝ่ายควบคุมป้องกันโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

จากข้อมูลโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค วันที่ 12 มิถุนายน 2552 อธิบายไวรัสวิทยาของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ได้ดังนี้

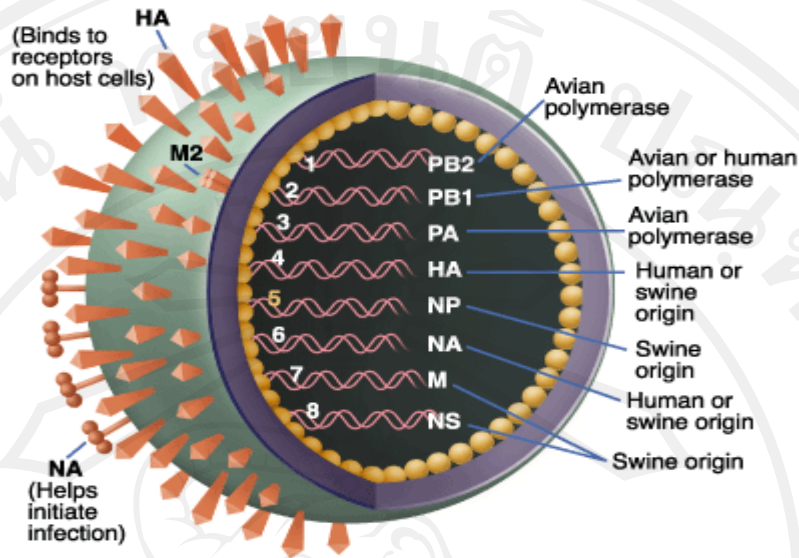
1) ลักษณะทางไวรัสวิทยา การรักษา การป้องกันเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1)

ไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A ก่อให้เกิดการติดเชื้อในมนุษย์และสัตว์หลายชนิด เช่น ม้า สุกร นก ไก่ เป็นต้น โรคไข้หวัดใหญ่ที่พบในมนุษย์มีสาเหตุเกิดจากชนิด A ประมาณร้อยละ 80 นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุของการระบาดใหญ่ทั่วโลก ที่สำคัญไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A มีการเปลี่ยนแปลงแอนติเจนของฮีแมกกลูตินิน (Hemagglutinin, H) และนิรามินิเดส (Neuraminidase, N) ไปจากเดิมมากจนกระทั่งเกิดเป็นสายพันธุ์ใหม่ขึ้นอยู่เรื่อยๆ

2) แอนติเจนของไวรัสไข้หวัดใหญ่

ฮีแมกกลูตินิน (hemagglutinin, HA) ทำหน้าที่ในการจับกับโปรตีนตัวรับบนผิวเซลล์ ทำให้ไวรัสสามารถเข้าสู่เซลล์ได้ โปรตีนตัวรับพบได้ในเมือกที่ปกคลุมทางเดินหายใจ และพบบนผิวเม็ดเลือดแดงด้วย ฮีแมกกลูตินินมีคุณสมบัติในการทำให้เม็ดเลือดแดงของมนุษย์หมู่เลือดโอและสัตว์บางชนิด เช่น ไก่ และหนูตะเภา เกิดปฏิกิริยาเกาะกลุ่ม ซึ่งคุณสมบัตินี้นำมาใช้ตรวจหาไวรัสได้ ฮีแมกกลูตินินของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ type A แบ่งออกเป็น 15 subtypes คือ H1, H2, H3... H15 ทั้ง 15 subtypes พบได้ในนก แต่เชื้อที่พบในมนุษย์ในปัจจุบันมีอยู่ 3 subtypes คือ H1, H2, และ H3 ส่วน subtypes อื่นๆ มีการติดเชื้อในสัตว์ต่างๆ กัน เช่น สุกร ม้า แมว และปลาวาฬ ส่วนเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด B และ C ยังไม่มีการแบ่งฮีแมกกลูตินินออกเป็น subtype

นิรามินิเดส (Neuraminidase, NA) เป็นเอนไซม์ที่ทำหน้าที่ย่อยไกลโคโปรตีน ซึ่งเป็นตัวรับบนผิวเซลล์ ทำให้ไวรัสหลุดเป็นอิสระจากเซลล์ เนื่องจากโมเลกุลของไกลโคโปรตีนนี้พบได้ในเมือกที่ปกคลุมทางเดินหายใจด้วย ทำให้ไวรัสถูกดักจับติดกับเมือกได้เมื่อเมือกจับไวรัสไว้ ไวรัสจะใช้เอนไซม์นี้ย่อยทำให้เมือกสลายขึ้น ไวรัสจึงหลุดออกไปบุกรุกเซลล์เยื่อบุทางเดินหายใจที่อยู่ลึกลงไป ในปัจจุบันนี้ นิรามินิเดสของเชื้อไข้หวัดใหญ่ type A แบ่งออกเป็น 9 subtypes ด้วยกัน คือจาก N1, N2, N3... N9 โดยเชื้อที่พบในมนุษย์เป็น N1 และ N2 ส่วนเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด B และ C ยังไม่มีการแบ่งนิรามินิเดสออกเป็น subtype

ที่มา : Centers for Disease Control, World Health Organization

รูปที่ 4.2 แสดงโครงสร้างเซลล์ของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1)

3) การเปลี่ยนแปลงของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่มีโอกาสทำให้เกิดการระบาดใหญ่

ไวรัสไข้หวัดใหญ่หลายชนิดมีธรรมชาติในการติดเชื่อในสัตว์ปีกและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ส่วนใหญ่ไวรัสเหล่านี้จะไม่ติดเชื่อในคน แต่บางครั้งไวรัสในสัตว์บางชนิดก็ติดเชื่อในคนได้ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว การระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่เกิดเมื่อประชากรยังไม่มีภูมิคุ้มกันต่อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมของไวรัสซึ่งมี 2 แบบ คือ

1. การกลายพันธุ์ (mutation)
2. การแลกเปลี่ยนชิ้นส่วนรหัสที่สมบูรณ์ของดีเอ็นเอ(DNA)หรืออาร์เอ็นเอ(RNA)ของ

ไวรัส(genome) (ดร.บุรชัย สอนยานนท์, สถาบันอนุชีววิทยาและพันธุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล) ระหว่างไวรัสต่างสายพันธุ์(reassortment) เป็นการติดเชื่อไวรัสไข้หวัดใหญ่ 2 สายพันธุ์ในเซลล์เดียวกันและมีการรวมชิ้นส่วนgenomesของไวรัส 2 สายพันธุ์ลงในอนุภาคไวรัสเดียวกัน ทำให้เกิดไวรัสลูกผสมสายพันธุ์ใหม่ซึ่งมีกลไกการเปลี่ยนแปลงหลักอยู่ 2 กระบวนการ ได้แก่

Antigenic drift เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเนื่องจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่มีสารพันธุกรรมเป็น RNA จึงมีอัตราการกลายพันธุ์เปลี่ยนแปลงสารพันธุกรรมได้ง่าย (High rate of mutation) เมื่อไวรัสมีการสะสมการกลายพันธุ์เพิ่มมากขึ้นก็จะทำให้มีโปรตีนที่มี คุณสมบัติเปลี่ยนแปลงไป (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง HA และ NA ซึ่งอยู่ที่เปลือกผิวชั้นนอกของไวรัส และมีบทบาทเกี่ยวข้องในการติดเชื่อ) จึงทำให้เชื้อไวรัสสามารถหลบเลี่ยงระบบภูมิคุ้มกัน และก่อให้เกิด

การติดเชื้อระบาดเป็นประจำทุกปี ดังที่พบในกรณีไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล นอกจากนี้การกลายพันธุ์แบบนี้สามารถทำให้เชื้อไวรัสติดเชื้อข้ามสายพันธุ์ จากสัตว์ปีกมาสู่คนได้ ดังเช่นที่พบในกรณีของไวรัสไข้หวัดนก เป็นต้น

Antigenic shift เป็น กระบวนการที่เกิดขึ้นเนื่องจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่มีสารพันธุกรรมที่มี ลักษณะเป็นท่อนๆ จำนวน 8 ท่อนที่เป็นอิสระต่อกัน ดังนั้นเมื่อมีการติดเชื้อจากไวรัส 2 สายพันธุ์ ในเซลล์เจ้าบ้านเดียวกัน ก็จะทำให้ไวรัสสามารถแลกเปลี่ยนชิ้นส่วนของสารพันธุกรรม (Genetic reassortment) กลายเป็นไวรัสสายพันธุ์ลูกผสม (Reassortant virus) ซึ่งมีสารพันธุกรรมแบบผสมผสาน ทำให้มีคุณสมบัติแตกต่างไปจากเชื้อไวรัสตั้งต้น ซึ่งในร่างกายจะไม่มีระบบภูมิคุ้มกันที่จำเพาะกับตัวไวรัสลูกผสมสายพันธุ์ใหม่ เป็นผลทำให้อาจมีการระบาดของเชื้อไวรัสอย่างกว้างขวาง (Epidemic outbreak) หรือถ้าไม่มีมาตรการควบคุมโรคที่รัดกุมและเหมาะสม มีการระบาดในหลายประเทศทั่วโลก (Pandemic outbreak)

4) เชื้อก่อโรค

ไวรัสสายพันธุ์ใหม่ชนิด AH1N1 ตรวจพบครั้งแรกในคนในเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เม็กซิโก และแคนาดา เชื้อไวรัสประกอบด้วยสารพันธุกรรม(gene) 2 ตัวจากสายพันธุ์ไข้หวัดใหญ่ที่พบโดยปกติในสุกรในยุโรปและเอเชีย(avian genes) พันธุกรรม(gene)จากสายพันธุ์ที่พบในสัตว์ปีก และพันธุกรรม(gene)จากสายพันธุ์ที่พบในคน นักวิทยาศาสตร์จึงเรียก “quadruple reassortant” virus มีการศึกษาพบว่าเชื้อสามารถมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมและยังติดต่อสู่คนได้นาน 2-8 ชั่วโมงหลังจากจับอยู่บนสิ่งของ เชื้อถูกทำลายที่อุณหภูมิ 75-100°C (167-212 °F) รวมทั้งสารเคมีหลายชนิดเช่น คลอรีน ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ผงซักฟอก(สบู่) iodophors (iodine-based antiseptics) และแอลกอฮอล์ ถ้าใช้ในความเข้มข้นเหมาะสมและเวลานานพอ

5) การแพร่เชื้อ

ข้อมูลเท่าที่มีอยู่ ณ เวลา (ปี พ.ศ. 2552) บ่งชี้ว่าเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) สามารถติดต่อได้โดยวิธีคล้ายกับเชื้อไวรัสไข้หวัดตามฤดูกาล ซึ่งแพร่จากคนสู่คนโดยการสัมผัสฝอยละอองน้ำมูก น้ำลาย(droplet) ของผู้ป่วยเป็นหลัก เนื่องจากฝอยละอองน้ำมูก น้ำลายที่ผู้ป่วยไอหรือจามออกมามีขนาดใหญ่กว่า 5 microm และกระจายไปในอากาศได้ในระยะใกล้ (ไม่เกิน 3 ฟุตหรือ 1 เมตร) การได้รับเชื้อต้องสัมผัสใกล้ชิด (เช่น ผู้ป่วย ไอ หรือ จามใกล้ผู้ที่มิภูมิไวรัส) นอกจากนี้ยังสามารถติดเชื้อได้จากมือผู้ป่วยหรือสิ่งของที่ปนเปื้อนเชื้อ โดยคนจับสิ่งของที่ปนเปื้อนแล้วเอามือไปสัมผัสตา จมูก ปาก โดยที่ไม่ได้ล้างมือก่อน เพราะเชื้อสามารถมีชีวิตอยู่ได้ไม่เกิน 12 ชั่วโมงในสิ่งแวดล้อมที่มีผิวเรียบแข็ง แต่ในสิ่งแวดล้อมที่มีผิวไม่เรียบแข็งจะอยู่ได้นาน

24-48 ชั่วโมง สามารถแพร่ผ่านเชื้อผ่านฝอยละอองน้ำมูก น้ำลาย ไม่มีความเสี่ยงในการติดเชื้อจากการรับประทานหมูและผลิตภัณฑ์จากหมูที่ปรุงสุก

เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) มีความรุนแรงกว่าไวรัสที่พบตามฤดูกาล โดยพบว่าอัตราการติดเชื้อทุติยภูมิ (secondary attack rate) ของไวรัสตามฤดูกาลประมาณร้อยละ 5-15 ส่วนเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) มีอัตราการติดเชื้อทุติยภูมิที่คาดประมาณในปัจจุบันประมาณร้อยละ 22-33

6) ระยะฟักตัว

ระยะฟักตัวของเชื้อยังไม่แน่ชัดคาดว่าอยู่ในช่วง 1-7 วัน ส่วนใหญ่ 1-4 วัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วยไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 98 รายในประเทศสเปนพบระยะฟักตัวอยู่ระหว่าง 1-7 วัน มัชฐาน 3 วัน ส่วนในยุโรปพบแนวโน้มที่นานขึ้นถึง 8 วัน (ข้อสันนิษฐานจากข้อมูลการระบาดใหญ่ที่ผ่านๆ มาพบระยะฟักตัว 1-3 วัน ระยะแฝง(latent period) 0.5-2 วัน)

7) ระยะแพร่เชื้อ

เชื่อว่าเชื้อมีคุณสมบัติในการแพร่เชื้อเช่นเดียวกับไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่เกิดตามฤดูกาลคือ ตั้งแต่ก่อนมีอาการ 1 วันจนถึง 7 วันหลังมีอาการ¹ เด็กเล็กอาจมีระยะแพร่เชื่อนานกว่านี้ การระบาดครั้งนี้ในเม็กซิโกพบว่าบางตัวอย่างที่เก็บหลังวันเริ่มป่วย 6-7 วันยังให้ผลบวกจากการตรวจ RT-PCR การพิจารณาขนาดของการระบาดที่อาจเป็นไปได้จากข้อมูลในเม็กซิโกพบอัตราการติดโรคพื้นฐาน (Basic reproduction number –R0 หมายถึง จำนวนคนที่เฉลี่ยที่จะติดโรคจากผู้ป่วยรายแรก) 2.2 – 3.1 ขึ้นกับช่วงเวลาระหว่างรุ่น(generation) (ซึ่งประมาณเวลาเฉลี่ยระหว่างผู้ติดเชื้อรายแรกและผู้ติดเชื้อทุติยภูมิ) แต่การคาดประมาณจากข้อมูลผู้ป่วยในยุโรปส่วนใหญ่ประมาณ 1.4 – 1.6 ซึ่งสูงกว่าในไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล ในขณะที่ข้อมูลการระบาดใหญ่ใน พ.ศ. 2461 มีอัตราการติดโรคพื้นฐาน 1.5 – 2.0

8) ลักษณะทางคลินิก

ข้อมูลจนถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2525 จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วยยืนยัน 3,734 รายในเม็กซิโก เสียชีวิต 74 รายและผู้ป่วยจากประเทศอื่นๆ อีกรวมทั้งหมด 10,243 ราย ลักษณะทางคลินิกมีตั้งแต่อาการเล็กน้อยจนถึงรุนแรงอาการที่พบมากที่สุดได้แก่ ไข้ ไอ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ และปวดศีรษะ ไม่พบอาการไข้นในผู้ป่วยนอกบางส่วน รวมทั้งประมาณ 1 ใน 6 ของผู้ป่วยในที่รอดชีวิต อาการของระบบทางเดินอาหาร (คลื่นไส้ อาเจียน และ/หรือ ท้องร่วง) พบมากถึงร้อยละ 38 ของผู้ป่วยนอกในสหรัฐอเมริกา และพบอาการท้องร่วง 17 ราย(ร้อยละ 41) จากผู้ป่วย 41 รายที่มีข้อมูลในประเทศสเปน

ผู้ป่วยที่ต้องพักรักษาในโรงพยาบาลมีประมาณร้อยละ 2-5 ของผู้ป่วยยืนยันในสหรัฐอเมริกาและแคนาดาและร้อยละ 6 ในเม็กซิโก แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วยในยุโรป ระหว่างวันที่ 5 พฤษภาคม ถึง 3 มิถุนายน 2552 จำนวน 301 ราย เป็นผู้ป่วยนอก 138 ราย (ร้อยละ 46) ต้องรักษาในโรงพยาบาล 72 ราย (ร้อยละ 24) และไม่ทราบข้อมูล 91 ราย (ร้อยละ 30) อย่างไรก็ตามหลายโรงพยาบาลจัดให้ผู้ป่วยอยู่ห้องแยก การที่ผู้ป่วยต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลจึงไม่ได้บ่งชี้ถึงความรุนแรงของโรค เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยที่อยู่โรงพยาบาลในสหรัฐอเมริกา และ 21 ราย จาก 45 ราย (ร้อยละ 46) ของผู้ป่วยที่เสียชีวิตในเม็กซิโกมีโรคหรือความผิดปกติอยู่ก่อนแล้ว (underlying conditions) ส่วนอีกร้อยละ 54 ที่มีสุขภาพดีก่อนป่วยส่วนใหญ่อายุ 20-59 ปี เด็กและวัยรุ่นมีอัตราผู้ป่วยตายต่ำกว่าผู้ใหญ่ แต่ยังไม่มีความชัดเจนที่อธิบายได้

การระบาดครั้งนี้ในชุมชนเล็กๆ ในรัฐ เวนาครูซ (Veracruz) ประเทศเม็กซิโก มีการระบาดของอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่อย่างอ่อน (mild ILI) ประมาณครึ่งหนึ่งของประชากร จากข้อมูลการระบาดใหญ่ที่ผ่านมาคาดว่าประชากรที่มีอาการป่วยประมาณ 2 ใน 3 ของประชากรในพื้นที่เกิดการระบาดใหญ่

9) ภาวะแทรกซ้อน

จากข้อมูลภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ในยุโรป 260 ราย (20 ประเทศ) ส่วนใหญ่ 241 ราย (ร้อยละ 93) ไม่มีภาวะแทรกซ้อน มีเพียง 3 ราย (ร้อยละ 1) มีปอดอักเสบ และ 2 รายมีภาวะแทรกซ้อน ส่วนอีก 14 ราย (ร้อยละ 5) ไม่มีข้อมูล ผู้ป่วยที่พบในการระบาดครั้งก่อนๆ พบภาวะแทรกซ้อนตั้งแต่อาการทางเดินหายใจเล็กน้อยจนถึงอาการของระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง ขาดน้ำ หรือปอดอักเสบ การเสียชีวิตยังมีน้อย อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบันยังมีข้อมูลไม่เพียงพอ แพทย์จึงควรตระหนักถึงภาวะแทรกซ้อนที่อาจมีเช่นเดียวกัน ไข้หวัดตามฤดูกาลได้แก่ ภาวะแทรกซ้อนของระบบทางเดินหายใจส่วนบน (ไซนัสอักเสบ (sinusitis), หูชั้นกลางอักเสบ (otitis media), คroup (croup)) ภาวะแทรกซ้อนของระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง (ปอดอักเสบหรือปอดบวม (pneumonia), หลอดลมอักเสบ (bronchiolitis), ภาวะที่ผู้ป่วยมีอาการโรคหอบหืดกำเริบอย่างรุนแรง (status asthmaticus)) ภาวะแทรกซ้อนของหัวใจ (โรคหัวใจ (myocarditis), เยื่อหุ้มหัวใจอักเสบ (pericarditis)) กระดูก กล้ามเนื้อ (กล้ามเนื้ออักเสบ (myositis), กล้ามเนื้ออักเสบรุนแรง (rhabdomyolysis)) ระบบประสาท (acute and post-infectious encephalopathy, สมออักเสบ (encephalitis), ภาวะชักจากอาการไข้ (febrile seizures), ภาวะชักต่อเนื่อง (status epilepticus) toxic shock syndrome และปอดอักเสบติดเชื้อทุติยภูมิ

ผู้ที่มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อน ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลจึงใช้ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนของไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล ดังนี้

1. เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี
2. ผู้ที่อายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป
3. หญิงตั้งครรภ์
4. ผู้ใหญ่และเด็กที่เป็นโรคปอดเรื้อรัง โรคตับ โรคเลือด โรคระบบประสาท
5. ผู้ใหญ่และเด็กที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง
6. บุคลากรที่ดูแลผู้ป่วย

กล้ามเนื้อ

10) การรักษา

ผู้ป่วยที่อาการไม่รุนแรง ให้รักษาตามอาการ เช่น ให้ พาราเซตามอล(Paracetamol) ลดไข้ ไม่ควรให้ซาลิไซเลต(Salicylates) ในเด็กและวัยรุ่นสาว เนื่องจากเสี่ยงต่อการเกิด Reye syndrome และห้ามให้ยาแอสไพริน(Aspirin) โดยเด็ดขาดเพราะอาการของไข้หวัดใหญ่นั้นใกล้เคียงกับไข้เลือดออกมาก หากป่วยเป็นไข้เลือดออกจะทำให้เกิดภาวะเลือดออกรุนแรงขึ้นหรือเลือดออกมากขึ้น แต่ถ้าป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่การกินยาแอสไพรินอาจทำให้เกิดอาการสมองบวม ปวดหัว จนถึงขั้นมาสู่สัปดาห์และในบางรายอาจมีอาการตัววูบได้ ในพื้นที่ที่มีขาดไวรัสเพียงพอควรให้ผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ไวต่อยาโอเซลทามิเวียร์ (Oseltamivir) และซานามิเวียร์ (Zanamivir) แต่คือต่อ อะแมนตาดีน(Amatadine) และ ริแมนตาดีน(Rimantadine) นอกจากนี้ควรเน้นการป้องกันการแพร่เชื้อ เช่น ใช้น้ำกากอนามัยหรือผ้าปิดปากและจมูก การล้างมือ และให้ผู้ป่วยอยู่ห้องแยกนาน 7 วันหรือจนกว่าจะไม่มีอาการ ส่วนผู้ป่วยที่อาการรุนแรงให้การรักษาเช่นเดียวกับผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่ จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ป่วยในยุโรป 415 ราย พบว่าได้รับยาโอเซลทามิเวียร์ (Oseltamivir) 205 ราย (ร้อยละ 49) ได้รับยาซานามิเวียร์ (Zanamivir) 1 ราย ได้รับยาอื่น 2 ราย ไม่ได้ให้ยา 29 ราย (ร้อยละ 7) นอกนั้นไม่ทราบและไม่มีข้อมูล 117 ราย (ร้อยละ 43)

11) วัคซีน

ยังไม่มีวัคซีนป้องกันเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ในขณะนี้ สำหรับวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ที่มีอยู่ในปัจจุบันใช้สำหรับป้องกันไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลเท่านั้นวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลก็ไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ได้ อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์พบว่าไวรัสดังกล่าวยังคงตอบสนองต่อยาต้านไวรัส ได้แก่ Oseltamivir (Tamiflu) และ Zanamivir แต่สามารถคือต่อยา Amantadine ได้ ดังนั้น

สำหรับผู้ป่วยในกลุ่มเสี่ยงที่มีการติดเชื้อภายใน 48 ชั่วโมง สามารถให้การรักษาด้วยยาต้านไวรัส Oseltamivir ได้แต่วัคซีนดังกล่าวเหล่านี้ไม่สามารถป้องกันโรคนี้ได้ ดังนั้นจึงควรป้องกันตัวเองไม่ให้ติดเชื้อของคักการอาหารและยาสหรัฐอเมริกาได้อนุมัติให้ใช้ยา oseltamivir และ zanamivir ทั้ง 2 ชนิดนี้แบบ Emergency Use Authorization (EUA) เพื่อใช้รักษาและป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A 2009 H1N1 เมื่อวันที่ 29 เมษายน ค.ศ. 2009

1. Oseltamivir (Tamiflu®) เป็นยารับประทาน การใช้เพื่อรักษาควรเริ่มภายใน 2 วันหลังจากมีอาการและใช้ติดต่อกัน 5 วัน ขนาดที่ใช้ขึ้นกับน้ำหนักตัวหรืออายุดังแสดงในตาราง ขนาดที่ใช้ป้องกันเช่นเดียวกับขนาดที่ใช้รักษา แต่รับประทานวันละครั้งเดียวและรับประทานนาน 10 วัน ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดหรือเมื่อมีการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ขนาดการใช้ Oseltamivir ในการรักษาโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1)

น้ำหนักตัว (กิโลกรัม)	อายุ	ขนาดใช้ (นาน 5 วัน)
มากกว่า 40	ไม่เกิน 10 ปี	75 มิลลิกรัม วันละ 2 ครั้ง
23 - 40	6 - 9 ปี	60 มิลลิกรัม วันละ 2 ครั้ง
15 - 23	3 - 5 ปี	45 มิลลิกรัม วันละ 2 ครั้ง
ไม่เกิน 15	1 - 2 ปี	30 มิลลิกรัม วันละ 2 ครั้ง
ขนาดใช้ในทารกไม่ใช่ตามน้ำหนักตัว	6 - 11 เดือน	25 มิลลิกรัม วันละ 2 ครั้ง
	3 - 5 เดือน	20 มิลลิกรัม วันละ 2 ครั้ง
	น้อยกว่า 3 เดือน	12 มิลลิกรัม วันละ 2 ครั้ง

ที่มา : สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

2. Zanamivir (Relenza®) ใช้ในรูปแบบ dry powder oral inhalation ขนาดสำหรับรักษา 10 มิลลิกรัม วันละ 2 ครั้ง นาน 5 วัน โดยใช้ในผู้ป่วยอายุ 7 ปี ขึ้นไป และเริ่มใช้ภายใน 2 วัน หลังจากเริ่มมีอาการ ขนาดสำหรับป้องกัน 10 มิลลิกรัม วันละครั้งนาน 10 วัน ในผู้ที่มีอายุ 5 ปี ขึ้นไป แต่ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดให้ใช้นาน 28 วัน

12) การป้องกัน การป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

(AH1N1)

1. ล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำ โดยเฉพาะหลังการไอและจาม การล้างมือแต่ละครั้งควรใช้เวลาให้นานพอ (ประมาณ 15-20 วินาที)
2. อย่าใช้มือสัมผัสตา จมูก ปาก
3. รักษาสุขภาพให้แข็งแรง
4. นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ
5. ไม่เครียด
6. ดื่มน้ำให้มาก
7. รับประทานอาหารที่มีคุณค่า
8. หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย พยายามอย่าสัมผัสกับสิ่งของที่อาจปนเปื้อนเชื้อโรค
9. ปิดปาก จมูก ด้วยทิชชู เวลาไอ จาม และทิ้งในถังขยะ ถ้าไม่มีทิชชูให้ใช้มือปิด แล้วล้างมือด้วยสบู่ทุกครั้ง
10. ถ้าป่วยให้หยุดงานหรือหยุดเรียนอยู่ที่บ้านนาน 7 วัน หลังเริ่มมีอาการ หรือหลังจากไม่มีอาการแล้ว 24 ชั่วโมง (ขึ้นกับว่าจะอะไรจะนานกว่า) เพื่อไม่ให้แพร่เชื้อไปยังผู้อื่น

4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1)

กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คน ประกอบด้วย ข้อมูลแสดงสถานะภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ และอาชีพ ดังตารางที่ 4.3

กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69 อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เท่ากับ 32 ปี ร้อยละ 45 มีสถานะภาพโสด รองลงมา ร้อยละ 42 สมรส ส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31 โดยส่วนมากเป็นนักเรียนนักศึกษา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมา คือ อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 20 รวมเป็นผู้มีอาชีพทั้งหมด ร้อยละ 62 กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ส่วนใหญ่มีจำนวนวันทำงาน 5 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 35.48 รองลงมา คือ ทำงาน 6 วัน และ 7 วันต่อสัปดาห์ ในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 32.26 ทำงาน 6-8 ชั่วโมงต่อวัน มีร้อยละ 58.06 และร้อยละ 41.94 ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนใหญ่มีรายได้ 3,001 – 8,000 บาทต่อเดือน คิดเป็น

ร้อยละ 27.42 รองลงมาคือมี 13,001 – 18,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 22.58 รายได้ต่ำสุด 3,500 บาทต่อเดือน รายได้สูงสุด 100,000 บาทต่อเดือน และรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 12,434.10 บาทต่อเดือน ในส่วนรายได้ของผู้เลี้ยงดูกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) ที่ยังไม่มีรายได้หรือไม่ได้ประกอบอาชีพจำนวน 38 คน ส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001 – 25,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 39.47 รองลงมาคือมีรายได้ 5,000 – 15,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 26.32 รายได้ต่ำสุด คือ 3,500 บาทต่อเดือน รายได้สูงสุด 70,000 บาทต่อเดือนและรายได้ผู้เลี้ยงดูผู้ป่วยโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 9,825 บาทต่อเดือน รายได้ครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 100 คน ส่วนใหญ่มีรายได้ครัวเรือนอยู่ในช่วง 10,001 -20,000 บาทเดือนคิดเป็นร้อยละ 29 รองลงมาคือรายได้ครัวเรือนในช่วง 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 25 รายได้ต่ำสุด 3,500 บาทต่อเดือน รายได้สูงสุด 250,000 บาทต่อเดือนและ รายได้ครัวเรือนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 37,915 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือนผู้ป่วย 1 ราย ในส่วนของจำนวนสมาชิกในครัวเรือนพบว่าร้อยละ 56 มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 4 - 6 คน รองลงมาคือ มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 2 - 3 คนคิดเป็นร้อยละ 34 โดยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 4 คนต่อครัวเรือน

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1)

ข้อมูล	จำนวน (100คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	31	31
หญิง	69	69
อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	22	22
15 - 29 ปี	22	22
30 - 44 ปี	22	22
45 - 59 ปี	32	32
60 ปี ขึ้นไป	2	2
สถานะภาพสมรส		
โสด	45	45
สมรส	42	42
หย่า	8	8
หม้าย	5	5

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2	2
ประถมศึกษา	31	31
มัธยมศึกษา	22	22
อาชีวศึกษา	4	4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	36	36
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	5	5
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	20	20
พนักงานบริษัทเอกชน	17	17
ธุรกิจส่วนตัว	8	8
ค้าขาย	2	2
เกษตรกร	12	12
รับจ้างทั่วไป	2	2
ผู้ใช้แรงงาน/กรรมกร	0	0
แม่บ้าน	4	4
เกษียณอายุ	0	0
นักเรียน/นักศึกษา	32	32
ว่างงาน/กำลังหางาน	0	0
ไม่ได้ทำงาน	2	2
อื่นๆ	1	1

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (62 คน)	ร้อยละ
จำนวนวันทำงานต่อสัปดาห์		
น้อยกว่า 5 วัน	0	0
5 วัน	22	35.48
6 วัน	20	32.26
7 วัน	20	32.26
จำนวนชั่วโมงทำงานต่อวัน		
น้อยกว่า 6 ชั่วโมง	0	0
6 - 8 ชั่วโมง	36	58.06
มากกว่า 8 ชั่วโมง	26	41.94
รายได้ของผู้ป่วย (บาท/เดือน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000	0	0
3,001 – 8,000	17	27.42
8,001 – 13,000	8	12.90
13,001 – 18,000	14	22.58
18,001 – 23,000	9	14.52
23,001 – 28,000	0	0
28,001 – 33,000	4	6.45
33,001 – 38,000	3	4.84
38,001 – 43,000	2	3.23
มากกว่า 43,000	5	8.06
รายได้เฉลี่ย (บาท/เดือน)	12,434.10	
รายได้ต่ำสุด(บาท/เดือน)	3,500	
รายได้สูงสุด(บาท/เดือน)	100,000	

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (38 คน)	ร้อยละ
รายได้ของผู้เลี้ยงดู (กรณีผู้ปวยที่ยัง ไม่มีรายได้หรือไม่ได้ทำงานแล้ว) (บาท/เดือน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000	1	2.63
5,000 – 15,000	10	26.32
15,001 – 25,000	15	39.47
25,001 – 35,000	2	5.26
35,001 – 45,000	7	18.42
45,001 – 55,000	1	2.63
มากกว่า 55,000	2	5.26
รายได้เฉลี่ย (บาท/เดือน)	9,825	
รายได้ต่ำสุด(บาท/เดือน)	3,500	
รายได้สูงสุด(บาท/เดือน)	70,000	
รายได้ครัวเรือน(บาท/เดือน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000	3	3
10,001 – 20,000	29	29
20,001 – 30,000	25	25
30,001 – 40,000	16	16
40,001 – 50,000	19	19
50,001 – 60,000	2	2
60,001 – 70,000	2	2
มากกว่า 70,000	4	4
รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย(บาท/เดือน)	37,915	
รายได้ครัวเรือนต่ำสุด(บาท/เดือน)	3,500	
รายได้ครัวเรือนสูงสุด(บาท/เดือน)	250,000	

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
2 – 3 คน	34	34
4 – 5 คน	56	56
6 – 7 คน	7	7
มากกว่า 7 คน	3	3
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย	4 คนต่อครัวเรือน	

ที่มา : จากการวิจัย

4.2.2 ข้อมูลทั่วไปของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 100 คน ประกอบด้วยข้อมูลแสดงสถานะภาพทั่วไปของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแล ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ และอาชีพ ดังแสดงในตารางที่ 4.4 และ 4.5

สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 100 คน พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 54 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่อายุ 30 – 43 ปีคิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาคืออายุ 45 – 59 ปี ส่วนมากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 16 รองลงมาคือ ค้าขายร้อยละ 14 รวมเป็นผู้มีรายได้จากการประกอบอาชีพ ร้อยละ 70 และรวมเป็นผู้ไม่มีรายได้หรือไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 30 สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่มีรายได้หรือประกอบอาชีพส่วนมากมีรายได้ 8,001 – 13,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 31.43 รองลงมา มีรายได้ 13,001 – 18,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 18.57 จากข้อมูลทั้งหมดรายได้ของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) น้อยที่สุดคือ 3,000 บาทต่อเดือน รายได้ของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) สูงที่สุดคือ 50,000 บาทต่อเดือน โดยเฉลี่ยญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) มีรายได้ 17,286 บาทต่อเดือน ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่
สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1)

ข้อมูล	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	46
หญิง	54	54
อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	0	0
15 – 29 ปี	15	15
30 – 44 ปี	43	43
45 – 59 ปี	40	40
60 ปี ขึ้นไป	2	2
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	12
พนักงานบริษัทเอกชน	12	12
ธุรกิจส่วนตัว	16	16
ค้าขาย	14	14
เกษตรกร	10	10
รับจ้างทั่วไป	4	4
ผู้ใช้แรงงาน/กรรมกร	0	0
แม่บ้าน	10	10
เกษียณอายุ	2	2
นักเรียน/นักศึกษา	10	10
ว่างงาน/กำลังหางาน	2	2
ไม่ได้ทำงาน	8	8
อื่นๆ	0	0

ที่มา : จากการศึกษาวิจัย

ตารางที่ 4.5 รายได้ต่อเดือนของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่าง

รายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน (70 คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000	3	4.29
3,001 – 8,000	10	14.29
8,001 – 13,000	22	31.43
13,001 – 18,000	13	18.57
18,001 – 23,000	5	7.14
23,001 – 28,000	7	10
28,001 – 33,000	3	4.29
33,001 – 38,000	2	2.86
38,001 – 43,000	2	2.86
มากกว่า 43,000	3	4.29
รายได้เฉลี่ย (บาท/เดือน)		17,286
รายได้ต่ำสุด (บาท/เดือน)		3,000
รายได้สูงสุด (บาท/เดือน)		50,000

ที่มา : จากการวิจัย

4.3 สถานะการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย

4.3.1 โรคประจำตัวเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจและโรคประจำตัวอื่นๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) 100 คนมีโรคประจำตัวร้อยละ31 โดยเป็นโรคที่เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจร้อยละ 8 ของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลสุขภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย

ข้อมูล	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
โรคประจำตัวเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ		
มี	8	8
ไม่มี	92	92
โรคประจำตัวอื่นๆ	31	31
เบาหวาน		
ความดันโลหิตสูง		
ไม่มี	69	69

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.2 แหล่งที่คาดว่าได้รับเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) 100 คนส่วนใหญ่ร้อยละ 46 คาดว่าจะได้รับเชื้อไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) จากแหล่งชุมชน รองลงมา ร้อยละ27 คาดว่าได้รับเชื้อไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) จากโรงเรียนโดยผู้ป่วยกลุ่มนี้ได้แก่ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แหล่งที่คาดได้รับเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย

แหล่งที่คาดว่าได้รับเชื้อ AH1N1	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
โรงเรียน	27	27
ห้างสรรพสินค้า	9	9
ตลาด	10	10
ที่ทำงาน	4	4
เครื่องบิน	1	1
ชุมชน	46	46
ติดจากผู้ป่วยโดยตรง	3	3

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.3 อาการต้องสงสัยว่าป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) จากตารางที่ 4.8 กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) 100 คน พบว่าร้อยละ 92 มีไข้สูง ร้อยละ 67 มีอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ร้อยละ16 มีการอาเจียน ร้อยละ 52 มีอาการไอ/จาม ร้อยละ 39 มีอาการเจ็บคอ ร้อยละ 31 เบื่ออาหาร ร้อยละ 8 ท้องเสีย ร้อยละ 10 มีอาการแน่นหน้าอก ร้อยละ12 มีอาการหอบเหนื่อย

ตารางที่ 4.8 อาการที่ทำให้สงสัยว่าป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1)ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย 100 คน

อาการต้องสงสัย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวนที่ปรากฏ (คน)	ร้อยละ
มีไข้สูง	92	92
ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ	67	67
ไอ/จาม	52	52
เจ็บคอ	39	39
เบื่ออาหาร	31	31
คลื่นไส้/อาเจียน	16	16
หอบเหนื่อย/หายใจลำบาก	12	12
แน่นหน้าอก	10	10
ท้องเสีย	8	8

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.4 การเข้ารับการรักษาเมื่อต้องสงสัยว่าป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่

2009(AH1N1) จากตารางที่ 4.9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 100 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 58 เข้ารับการตรวจรักษาทันทีที่มีอาการต้องสงสัย รองลงมาเข้ารับการรักษาภายหลังจากมีอาการต้องสงสัย 3 วัน ร้อยละ 14 โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 100 คนมีร้อยละ 45 รับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลรัฐบาล ร้อยละ 42 รับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลเอกชน ร้อยละ 11 รับการตรวจรักษาที่สถานีนอนมัย ร้อยละ 2 รับการตรวจที่สาธารณสุข ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.9 จำนวนหลังมีอาการต้องสงสัยแล้วเข้ารับการตรวจของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนวันหลังมีอาการต้องสงสัยและเข้ารับการตรวจ	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
เข้ารับการตรวจทันที	58	58
ภายหลังจากมีอาการ 1 วัน	8	8
ภายหลังจากมีอาการ 2 วัน	13	13
ภายหลังจากมีอาการ 3 วัน	14	14
ภายหลังจากมีอาการ 4 วัน	5	5
ภายหลังจากมีอาการ 5 วัน	2	2

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.10 สถานพยาบาลที่เข้ารับการตรวจหลังมีอาการต้องสงสัยของกลุ่มตัวอย่าง

สถานพยาบาลที่เข้ารับการตรวจ	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
สถานีนอนมัย	11	11
โรงพยาบาลรัฐ	45	45
โรงพยาบาลเอกชน	42	42
อื่นๆ - สาธารณสุขจังหวัด	2	2

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.5 การเข้ารับการรักษาเมื่อตรวจพบว่าป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1)

จากตารางที่ 4.11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ร้อยละ 80 เข้ารับการรักษาทันทีที่ตรวจพบว่าป่วยเป็นไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) ร้อยละ 15 เข้ารับการรักษาหลังตรวจพบแล้ว 1 วัน ร้อยละ 2 เข้ารับการรักษาหลังตรวจพบแล้ว 2 วัน ร้อยละ 2 เข้ารับการรักษาหลังตรวจพบแล้ว 4 วัน และมีเพียงร้อยละ 1 เข้ารับการรักษาหลังตรวจพบแล้ว 6 วัน

ตารางที่ 4.11 จำนวนวันหลังตรวจพบแล้วเข้ารับการรักษาของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนวันหลังตรวจพบเชื้อ AH1N1 แล้ว เข้ารับการรักษา	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
เข้ารับการรักษาทันที	80	80
เข้ารับการรักษาภายหลังตรวจพบ 1 วัน	15	15
เข้ารับการรักษาภายหลังตรวจพบ 2 วัน	2	2
เข้ารับการรักษาภายหลังตรวจพบ 4 วัน	2	2
เข้ารับการรักษาภายหลังตรวจพบ 6 วัน	1	1

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.6 การเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD)

จากตารางที่ 4.12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) 100 คน ร้อยละ 51 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก โดยผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก 51คนมีร้อยละ 66.67 และ เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ร้อยละ 33.33 เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน

ตารางที่ 4.12 ข้อมูลการเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวนที่ปรากฏ (คน)	ร้อยละ
การเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก(OPD)		
ไม่ได้เข้ารับการรักษาในแผนก OPD	49	49
เข้ารับการรักษาในแผนก OPD	51	51
สถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษาในแผนก OPD		
โรงพยาบาลของรัฐ	34	66.67
โรงพยาบาลเอกชน	17	33.33
อื่นๆ	0	0

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.7 การเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD)

จากตารางที่ 4.13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) ร้อยละ 64 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 64 คน พบว่าร้อยละ76.56 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในตั้งแต่การตรวจรักษาครั้งแรก ร้อยละ 12.5 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในหลังการตรวจรักษาครั้งแรก 1 วัน มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในหลังการตรวจรักษาครั้งแรก 2 วันและ 3 วันเท่ากันคือร้อยละ 3.13 ร้อยละ 4.69 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในหลังการตรวจรักษาครั้งแรก 4 วัน กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 64 คน ร้อยละ 59.37 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในในโรงพยาบาลเอกชน และร้อยละ 40.63 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในในโรงพยาบาลรัฐบาลส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 7-9 วันซึ่งคิดเป็นร้อยละ 35.94 รองลงมาคือเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 4-6 วันคิดเป็นร้อยละ 34.38 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 1-3 วันคิดเป็นร้อยละ 23.44 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 10-12 วันคิดเป็นร้อยละ4.69 เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในมากกว่า 12 วันคิดเป็นร้อยละ 1.56 และเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในโดยเฉลี่ยจำนวน 6 วัน

ตารางที่ 4.13 ข้อมูลการเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ของกลุ่มตัวอย่าง 100 คน

ข้อมูล	จำนวนที่ปรากฏ (คน)	ร้อยละ
การรับการรักษาในแผนก IPD		
ไม่ได้เข้ารับการรักษาในแผนก IPD	36	36
เข้ารับการรักษาในแผนก IPD	64	64
จำนวนหลังรับการตรวจครั้งแรกแล้วเข้ารับการรักษาในแผนก IPD		
เข้ารับการรักษาในแผนก IPD ตั้งแต่การตรวจครั้งแรก	49	76.56
หลังรับการตรวจครั้งแรกแล้ว 1 วัน	8	12.50
หลังรับการตรวจครั้งแรกแล้ว 2 วัน	2	3.13
หลังรับการตรวจครั้งแรกแล้ว 3 วัน	2	3.13
หลังรับการตรวจครั้งแรกแล้ว 4 วัน	3	4.69
สถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษา		
โรงพยาบาลรัฐ	26	40.63
โรงพยาบาลเอกชน	38	59.37
อื่นๆ	0	0
จำนวนวันที่เข้ารับการรักษา		
1 – 3 วัน	15	23.44
4 – 6 วัน	22	34.38
7 – 9 วัน	23	35.94
10 – 12 วัน	3	4.69
มากกว่า 12 วัน	1	1.56
จำนวนวันที่เข้ารับการรักษาเฉลี่ย		6 วัน

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.8 การซื้อยา

จากตารางที่ 4.14 และ 4.15 กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คนพบว่า มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่มีการซื้อยารักษาโรครับประทานเอง โดยร้อยละ 100 ซื้อยาลดไข้ ร้อยละ 40 ซื้อยาแก้ไอ และมีร้อยละ 30 ซื้อยาแก้หวัดคณ้ำมูก

ตารางที่ 4.14 การซื้อยาเองหรือซื้อตามใบสั่งแพทย์

การซื้อยา	จำนวน (100คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ซื้อยารักษาอื่นๆทานเอง	90	90
ซื้อยารักษาอื่นๆทานเอง	10	10

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.15 รายการและค่ายารักษาโรคที่ซื้อเองหรือซื้อตามใบสั่งแพทย์ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คนที่ซื้อยารักษาโรคอื่นๆทานเอง

ยารักษาโรค	จำนวนที่ปรากฏ (คน)	ร้อยละ
ยาลดไข้	10	100
ยาแก้หวัดคณ้ำมูก	4	40
ยาแก้ไอ	3	30

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.9 การชำระค่ารักษาพยาบาล

จากตารางที่ 4.16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คนส่วนใหญ่ร้อยละ 32 ชำระค่ารักษาพยาบาล โดยการเบิกจ่ายตรง รองลงมาคือบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าร้อยละ 20 ประกันชีวิตร้อยละ 18 ชำระเองร้อยละ 16 เบิกต้นสังกัดร้อยละ 8 บัตรประกันสังคมร้อยละ 6

ตารางที่ 4.16 วิธีการชำระค่ารักษาพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย

วิธีการชำระค่ารักษาพยาบาล	จำนวน (100คน)	ร้อยละ
ชำระเอง	16	16
บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า	20	20
บัตรประกันสังคม	6	6
เบิกได้จากหน่วยงานต้นสังกัด	8	8
เบิกได้โดยการเบิกจ่ายตรง	32	32
อื่นๆ		
- ประกันชีวิต	18	18

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.10 จำนวนวันที่พักฟื้น

จากตารางที่ 4.17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) 100 คน พบว่ามีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่ไม่ได้พักฟื้นหลังจากรับรักษาแล้ว และโดยส่วนใหญ่มีการพักฟื้นหลังรับการรักษาแล้วเป็นเวลา 1 – 6 วันคิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือมีการพักฟื้นหลังรับการรักษาแล้วเป็นเวลา 7 – 12 วัน คิดเป็นร้อยละ 29 จำนวนวันพักฟื้นหลังรับการรักษา13 – 18 วันคิดเป็นร้อยละ 10 จำนวนวันพักฟื้นหลังรับการรักษา19 – 24 วันมีร้อยละ 2 และจำนวนวันพักฟื้นหลังรับการรักษา 25 – 30 วันคิดเป็นร้อยละ 3 โดยทั้งนี้จำนวนวันพักฟื้นโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 7 วัน

ตารางที่ 4.17 จำนวนวันพักฟื้นหลังจากเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาล และจำนวนวันที่ลาหยุดเพื่อพักฟื้นของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนวันที่พักฟื้น	จำนวน (100คน)	ร้อยละ
ไม่ได้พักฟื้น	1	1
1 – 6 วัน	55	55
7 – 12 วัน	29	29
13 – 18 วัน	10	10
19 – 24 วัน	2	2
25 – 30 วัน	3	3
ค่าเฉลี่ยจำนวนวันพักฟื้น		7 วัน

ที่มา : จากการวิจัย

4.3.11 ส่วนร่วมของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1)

จากตารางที่ 4.18 สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 100 คน พบว่าร้อยละ 68 เดินทางมาโรงพยาบาลกับผู้ป่วยด้วยทุกครั้ง ร้อยละ 19 มาโรงพยาบาลกับผู้ป่วยเป็นบางครั้ง มีเพียงร้อยละ 13 ที่ไม่เคยเดินทางมาโรงพยาบาลกับผู้ป่วย

ตารางที่ 4.18 ข้อมูลการเดินทางมาโรงพยาบาลกับผู้ป่วยของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่าง

การเดินทางมาโรงพยาบาลกับผู้ป่วย	จำนวน (100คน)	ร้อยละ
มาด้วยทุกครั้ง	68	68
มาเป็นบางครั้ง	19	19
ไม่เคยมาด้วย	13	13

ที่มา : จากการวิจัย

4.4 การวิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลของผู้ป่วย (Patient Cost)

ต้นทุนทั้งหมดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) โดยเฉลี่ยของผู้ป่วยแต่ละราย จะครอบคลุมต้นทุนตั้งแต่เริ่มวินิจฉัยและรักษาจนกระทั่งหายหรือเสียชีวิต ซึ่งประกอบด้วย

4.4.1 ต้นทุนทางตรง (Direct cost) หมายถึงทรัพยากรหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยหรือในที่นี้คือต้นทุนส่วนบุคคลของผู้ป่วยนั่นเอง ได้แก่

1) **ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอก** จากกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 100 คนมีผู้ป่วยร้อยละ 51 ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยนอกทั้งหมดพบว่าในเดินทางมารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเกิดโดยส่วนใหญ่เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดไม่เกิน 100 บาทคิดเป็นร้อยละ 56.86 รองลงมาคือมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดอยู่ในช่วง 101 – 500 บาทคิดเป็นร้อยละ 41.18 โดยมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดค่าที่สูงสุดคือไม่มีภาระต้นทุนในส่วนนี้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงสุดคือ 600 บาท โดยเฉลี่ยเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ป่วยและญาติหรือผู้ดูแลทั้งหมด 303 บาทต่อราย ในส่วนของค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอกส่วนใหญ่แล้วผู้ป่วยมีค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอกไม่เกิน 1,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 80.39 รองลงมาคือ 1001 - 5000 บาท และ 10001 – 15,000 บาทในสัดส่วนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 5.88 โดยมีค่า

รักษาพยาบาลต่ำที่สุดคือไม่มีภาระต้นทุนในส่วนนี้ ค่ารักษาพยาบาลสูงที่สุดเท่ากับ 21,000 บาท และมีค่ารักษาพยาบาลโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,112 บาทต่อราย โดยในส่วนค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอกที่ผู้ป่วยต้องรับภาระเองนั้นส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายที่ต้องรับภาระเองคิดเป็นร้อยละถึง 90.20 รองลงมาคือมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ต้องรับภาระเองมากกว่า 1,500 บาทคิดเป็นร้อยละ 5.88 โดยค่ารักษาพยาบาลที่ต้องรับภาระเองต่ำที่สุดเท่ากับ 0 บาท ค่ารักษาพยาบาลที่ต้องรับภาระเองสูงที่สุดเท่ากับ 21,000 บาท ค่ารักษาพยาบาลที่ต้องรับภาระเองโดยเฉลี่ย 801 บาทต่อราย ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเข้ารับการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD)

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (51 คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมด		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท	29	56.86
101 - 500 บาท	21	41.18
501 - 1000 บาท	1	1.96
ค่าเดินทางโดยเฉลี่ย	303 บาท	
ค่าเดินทางต่ำสุด	0 บาท	
ค่าเดินทางสูงสุด	600 บาท	
ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการตรวจรักษาในแผนก OPD		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท	41	80.39
1001 - 5000 บาท	3	5.88
5001 - 10000 บาท	2	3.92
10001 - 15000 บาท	3	5.88
มากกว่า 15000 บาท	2	3.92
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย	1,112 บาท	
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด	0 บาท	
ค่าใช้จ่ายสูงสุด	21,000 บาท	

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน(51 คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาใน แผนก OPD ที่ผู้ป่วยรับภาระเอง		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 บาท	1	1.96
501 - 1000 บาท	0	0
1001 - 1500 บาท	1	1.96
มากกว่า 1500 บาท	3	5.88
ไม่มีค่าใช้จ่ายที่ต้องรับภาระเอง	46	90.20
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย	801 บาท	
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด	0 บาท	
ค่าใช้จ่ายสูงสุด	13,000 บาท	

ที่มา : จากการวิจัย

ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยนอก(ที่ผู้ป่วยต้องรับภาระเอง จะแบ่งออกเป็น 3 ค่า คือ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่มากที่สุด ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่น้อยที่สุด และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเฉลี่ยซึ่งจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) 100 คนพบว่าค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอกมากที่สุดเท่ากับ 13,100 บาท ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอกน้อยที่สุดเท่ากับ 40 บาท และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยนอกเฉลี่ยเท่ากับ 1,104 บาท ดังแสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยนอก (ที่กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยต้องรับภาระเอง)

ต้นทุนค่ารักษาพยาบาล	ค่ารักษาพยาบาลแผนก OPD	ค่าเดินทางของผู้ป่วยและ ญาติ	รวม
ค่ารักษาพยาบาลมาก ที่สุด	13,000	100	13,100
ค่ารักษาพยาบาลน้อย ที่สุด	0	40	40
ค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ย	801	303	1,104

ที่มา : จากการวิจัย

2) ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยใน จากกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คน มีผู้ป่วยร้อยละ 64 ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน และจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย (AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในทั้งหมด ในเดินทางมารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของผู้ป่วยและญาติหรือผู้ดูแลมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน 101 - 500 บาทต่อราย เป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.19 โดยค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดต่ำที่สุด คือ ไม่มีภาระต้นทุนในส่วนนี้ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดสูงที่สุดคือ 1,800 บาท โดยเฉลี่ยเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมด 618 บาทต่อราย

ค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 20,001 - 25,000 บาทต่อราย ร้อยละ 25 รองลงมาคือ ช่วง 15,001 - 20,000 บาท และ มากกว่า 35,000 บาท ในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.75 โดยค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในต่ำที่สุด คือ ไม่มีภาระต้นทุนในส่วนนี้ และค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในสูงที่สุดคือ 52,600 บาทต่อราย โดยเฉลี่ยเสียค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน 19,870 บาทต่อราย โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่มีค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในที่ต้องรับภาระเอง ร้อยละ 54.69 รองลงมาคือ มีค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในที่ผู้ป่วยต้องรับภาระเอง 1,001 - 5,000 บาทต่อราย ร้อยละ 18.75 โดยค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในที่ต้องรับภาระเองต่ำที่สุด คือ ไม่มีภาระต้นทุนในส่วนนี้ ค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในที่ต้องรับภาระเองสูงที่สุดเท่ากับ 36,912 บาท ค่ารักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในที่ต้องรับภาระเองเฉลี่ยเท่ากับ 3,881 บาท ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเข้ารับการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยใน (IPD)

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (64 คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมด		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท	11	17.19
101 - 500 บาท	40	62.5
501 - 1000 บาท	9	14.06
1001 - 1500 บาท	3	4.69
1501 - 2000 บาท	1	1.56
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย	3,881 บาท	
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด	0 บาท	
ค่าใช้จ่ายสูงสุด	36,912 บาท	
ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาในแผนก IPD		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท	4	6.25
1,001 – 5,000 บาท	8	12.5
5,001 – 10,000 บาท	10	15.63
10,001 – 15,000 บาท	0	0
15,001 – 20,000 บาท	12	18.75
20,001 – 25,000 บาท	16	25
25,001 – 30,000 บาท	2	3.13
30,001 – 35,000 บาท	0	0
มากกว่า 35,000 บาท	12	18.75
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย	19,870 บาท	
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด	1,000 บาท	
ค่าใช้จ่ายสูงสุด	52,600 บาท	

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (64 คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการรักษาใน แผนก IPD ที่ผู้ป่วยรับภาระเอง		
ไม่มีค่าใช้จ่ายที่ต้องรับภาระเอง	35	54.69
มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเท่ากับ 1,000 บาท	7	4.69
1,001 – 5,000 บาท	12	18.75
5,001 – 10,000 บาท	3	4.69
10,001 – 15,000 บาท	0	0
15,001 – 20,000 บาท	1	1.56
20,001 – 25,000 บาท	4	6.25
มากกว่า 25,000 บาท	2	3.12
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย		618 บาท
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด		0 บาท
ค่าใช้จ่ายสูงสุด		1,800 บาท

ที่มา : จากการวิจัย

ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยใน(ที่ผู้ป่วยต้องรับภาระเอง) สำหรับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลทั้งหมดของผู้ป่วยใน แบ่งออกเป็น 3 ค่า คือ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่มากที่สุด ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่น้อยที่สุด และค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ย ซึ่งจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยในหัวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) 100 คนพบว่าค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในมากที่สุดเท่ากับ 37,312 บาท ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในที่น้อยที่สุดเท่ากับ 200 บาท ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในเฉลี่ยเท่ากับ 4,499 บาท ดังแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยใน (ที่กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยต้องรับภาระเอง)

ต้นทุนค่ารักษาพยาบาล	ค่ารักษาพยาบาลแผนก IPD	ค่าเดินทางของผู้ป่วยและ ญาติ	รวม
ค่ารักษาพยาบาลมากที่สุด	36,912	400	37,312
ค่ารักษาพยาบาลน้อยที่สุด	0	200	200
ค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ย	3,881	618	4,499

ที่มา : จากการวิจัย

3) ต้นทุนค่ายารักษาอื่นๆ จากตารางที่ 4.23 ต้นทุนค่ายารักษาโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) และยาอื่นๆ ที่ใช้ในการรักษาผู้ป่วย ตามใบสั่งยาของแพทย์หรือที่ซื้อเอง พบว่ามีผู้ป่วยเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่มีการซื้อยารับประทานเอง โดยมีมูลค่ารวมทั้งหมด 400 บาท และมูลค่าเฉลี่ย 40 บาทต่อราย

ตารางที่ 4.23 มูลค่าทั้งหมดของยารักษาอื่นๆ ของ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คนที่ซื้อยารักษาโรคอื่นๆ
ทานเอง

ชนิดยารักษา	มูลค่าทั้งหมด (บาท)
ยาลดไข้	170
ยาแก้หวัดลดน้ำมูก	75
ยาแก้ไอ	155
รวม	400
มูลค่าเฉลี่ย	40 บาทต่อราย

ที่มา : จากการวิจัย

4) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ คือ ต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่นนอกเหนือจากต้นทุน 3 ประเภทข้างต้น โดยในการศึกษาครั้งนี้แบ่งค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการป้องกันการติดต่อ/แพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เช่น หน้ากากอนามัย เจลฆ่าเชื้อ โดยค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ของอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการป้องกันการติดต่อ/แพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือฆ่าเชื้อโรค และน้ำยาฆ่าเชื้อโรคนั้น ส่วนมากมีค่าใช้จ่ายไม่เกิน 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 91 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายมากกว่า 1,500 บาท มีร้อยละ 5 โดยค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดคือ 0 บาท ค่าใช้จ่ายที่มากที่สุดคือ 3,000 บาท โดยเฉลี่ยแล้วผู้ป่วยจะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการป้องกันการติดต่อ/แพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 320.30 บาทต่อราย ดังแสดงในตารางที่ 4.24 ส่วนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่วนที่สองค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ดูแลหรือเฝ้าไข้โดยส่วนมากไม่มีค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ดูแล/เฝ้าไข้เกิดขึ้นเนื่องจากการดูแลผู้ป่วยกันเองโดยคนในครอบครัวซึ่งคิดเป็นร้อยละ 90 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คน ส่วนผู้ป่วยที่มีค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ดูแล/เฝ้าไข่นั้นมีค่าใช้จ่าย 500 บาทร้อยละ 4 โดยค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ดูแล/เฝ้าไข้เฉลี่ยอยู่ที่ 180 บาทต่อราย ดังแสดงในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.24 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์และ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 บาท	91	91
501 – 1,000 บาท	2	2
1,001 – 1,500 บาท	2	2
มากกว่า 1,500 บาท	5	5
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย	320 บาท	
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด	0 บาท	
ค่าใช้จ่ายสูงสุด	3,000 บาท	

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ดูแลหรือเฝ้าไข้		
500 บาท	4	4
2,000 บาท	2	2
3,000 บาท	4	4
ไม่มีค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ดูแล/เฝ้าไข้	90	90
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย	180 บาท	
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด	0 บาท	
ค่าใช้จ่ายสูงสุด	3,000 บาท	

ที่มา : จากการวิจัย

ตารางที่ 4.25 ค่าใช้จ่ายอื่นๆโดยเฉลี่ย (บาท)/ราย

ประเภท	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)
ค่าอุปกรณ์และเวชภัณฑ์	320
ค่าจ้างผู้ดูแลหรือเฝ้าไข้	180

ที่มา : จากการวิจัย

เมื่อรวมเอาต้นทุนทางตรงทั้ง 3 ชนิดของผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) คือ ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยนอก ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยใน ต้นทุนค่ายา รักษาอื่นๆ และต้นทุนอื่นๆ พบว่าต้นทุนทางตรงทั้งหมดของผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3,785 บาทต่อราย ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ต้นทุนทางตรงทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่
2009(AH1N1)

ประเภทของต้นทุนทางตรง	มูลค่าทั้งหมด (บาท)
ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยนอก	56,340
ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยใน	287,936
ต้นทุนค่ายารักษาอื่นๆ	400
ต้นทุนอื่นๆ	33,800
รวม	378,476
มูลค่าเฉลี่ย	3,785 บาทต่อราย

ที่มา : จากการวิจัย

4.4.2 ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) หมายถึง ทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไปเพราะการป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ประกอบไปด้วย

1) ค่าเสียเวลาในการเดินทางและการรอรับการตรวจรักษาของผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย การลาหยุดงานเพื่อเข้ารับการตรวจรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก จากตารางที่ 4.27 พบว่าในส่วนของการลาหยุดงานเพื่อมารับการตรวจรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (จำนวน 51 คน) มีจำนวน 9 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.65 ไม่ได้ลาหยุดงานเพื่อมารับการตรวจ ลาหยุดทั้งวันจำนวนถึง 42 คนคิดเป็นร้อยละ 82.35

ตารางที่ 4.27 การลาหยุดหรือขาดงานของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 51 คนเพื่อเข้ารับการรักษาใน
แผนกผู้ป่วยนอก(OPD)

ข้อมูล	จำนวน (51คน)	ร้อยละ
การลาหยุดในการเข้ารับการตรวจรักษาในแผนก OPD		
ไม่ได้ลาหยุด/ขาดงาน	9	17.65
ลาหยุด/ขาดงานทั้งวัน	42	82.35

ที่มา : จากการวิจัย

การขาดงานหรือลางานเพื่อพาผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) มารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาล จากตารางที่ 4.28 สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) 100 คน ร้อยละ 60 ลาหยุดงานทั้งวัน (1 วัน) เพื่อพาผู้ป่วยมารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาล และร้อยละ 40 ไม่ได้ลาหยุดงานเพื่อพาผู้ป่วยมารับการรักษาที่โรงพยาบาล

ตารางที่ 4.28 การลางานหรือขาดงานในการพาผู้ป่วยมารับการรักษานองญาติ สมาชิกในครอบครัว หรือผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่าง

การลางานหรือขาดงาน	จำนวน (70 คน)	ร้อยละ
ลาหยุด 1 วัน	42	60
ไม่ได้ลาหยุดหรือขาดงาน	28	40

ที่มา : จากการวิจัย

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า การมารับการตรวจรักษาแต่ละครั้งผู้ป่วยต้องสูญเสียเวลาและจะทำการหยุดงานหรือลาหยุดทั้งวัน โดยคิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 27,265 บาท หรือโดยเฉลี่ยคิดเป็น 273 บาทต่อรายต่อวัน ในส่วนของญาติผู้ป่วยต้องสูญเสียเวลาในการเดินทางไปสถานพยาบาลกับผู้ป่วยโดยจะทำการหยุดงานหรือลาหยุดทั้งวัน โดยคิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 38,850 บาทหรือ โดยเฉลี่ยคิดเป็น 389 บาทต่อรายต่อวัน

2) รายได้ที่สูญเสียไปเนื่องจากการขาดงานเพราะการเจ็บป่วยของผู้ป่วย

จำนวนวันที่ลาหยุดเพื่อมารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน จากตารางที่ 4.29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 64 คน ส่วนใหญ่ลาหยุดเพื่อเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 5 วันคิดเป็นร้อยละ 26.56 รองลงมาคือลาหยุด 3 วันคิดเป็นร้อยละ 20.31 ลาหยุด 7 วันคิดเป็นร้อยละ 14.06 ไม่ได้ลาหยุดและลาหยุด 6 วันเท่ากันคือร้อยละ 12.5 ลาหยุด 1 วันคิดเป็นร้อยละ 6.25 และลาหยุด 2 วันและ 10 วันเท่ากันคือร้อยละ 1.56

ตารางที่ 4.29 จำนวนวันที่ลาหยุด/ขาดงานเพื่อมารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน (64 คน)	ร้อยละ
จำนวนวันที่ลาหยุด/ขาดงาน		
ไม่ได้ลาหยุดที่ลาหยุด/ขาดงาน	8	12.5
ลาหยุด/ขาดงาน 1 – 3 วัน	18	28.13
ลาหยุด/ขาดงาน 4 – 6 วัน	28	43.75
ลาหยุด/ขาดงาน 7 – 9 วัน	9	14.06
ลาหยุด/ขาดงานมากกว่า 9 วัน	1	1.56
จำนวนวันที่ลาหยุด/ขาดงานเฉลี่ย	4 วัน	

ที่มา : จากการวิจัย

จำนวนวันที่ลาหยุดเพื่อพักฟื้น จากตารางที่ 4.30 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คน ส่วนมากลาหยุดงานเพื่อพักฟื้นหลังรับการรักษาแล้วเป็นเวลา ลาหยุด/ขาดงาน 5 – 8 วัน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาคือ ลาหยุด/ขาดงาน 1 – 4 วัน คิดเป็นร้อยละ 31 ไม่ได้ลาหยุดงานหรือขาดงานร้อยละ 23 ทั้งนี้จำนวนวันที่ลาหยุดเพื่อพักฟื้นหลังเข้ารับการรักษาแล้วโดยเฉลี่ยคือ 4 วัน

ตารางที่ 4.30 จำนวนวันพักผ่อนหลังจากเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลแล้วและ
จำนวนวันที่ลาหยุดเพื่อพักผ่อน ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน (100 คน)	ร้อยละ
จำนวนวันที่ลาหยุด/ขาดงานเพื่อพักผ่อน		
ไม่ได้ลาหยุด/ขาดงาน	23	23
ลาหยุด/ขาดงาน 1 – 4 วัน	31	31
ลาหยุด/ขาดงาน 5 – 8 วัน	36	36
ลาหยุด/ขาดงาน 9 – 12 วัน	2	2
ลาหยุด/ขาดงาน 13 – 16 วัน	6	6
ลาหยุด/ขาดงาน 17 – 20 วัน	2	2
จำนวนวันที่ลาหยุด/ขาดงานเฉลี่ย	4 วัน	

ที่มา : จากการวิจัย

จากการสอบถามข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คนพบว่าผู้ป่วยต้องสูญเสียรายได้ไปเนื่องจากการขาดงานเพราะการเจ็บป่วยและรายได้ที่ต้องสูญเสียไปเพราะพักรักษาตัวหรือพักผ่อนอยู่ที่บ้าน โดยมีมูลค่าเฉลี่ยเป็น 8,008 บาทต่อราย

3) รายได้ที่สูญเสียไปเนื่องจากการขาดงานของญาติผู้ป่วยที่ต้องสูญเสียไปเนื่องจากการดูแลผู้ป่วย การลาหยุดหรือขาดงานเพื่อมาดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ในช่วงพักผ่อน

จากตารางที่ 4.31 สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 70 คนที่มีรายได้/ประกอบอาชีพ พบว่าร้อยละ 20 ลาหยุด 7 วันเพื่อมาดูแลผู้ป่วย รองลงมาคือ ลาหยุด 5 วันร้อยละ 18.57 ลาหยุด 3 วันร้อยละ 17.14 ลาหยุด 4 วันร้อยละ 14.29 ลาหยุด 1 วันร้อยละ 11.43 ลาหยุด 2 วันร้อยละ 10 ไม่ได้ลาหยุดหรือขาดงานร้อยละ 4.29 ลาหยุด 6 วันร้อยละ 2.86 และลาหยุด 10 วันมีเพียงร้อยละ 1.43 จากข้อมูลทั้งหมดพบว่าโดยเฉลี่ยแล้วญาติสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ลาหยุดหรือขาดงานเพื่อมาดูแลผู้ป่วยจำนวน 3 วัน

ตารางที่ 4.31 ข้อมูลการลาหยุดหรือขาดงานเพื่อมาดูแลในช่วงที่ผู้ป่วยพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล และที่บ้านของญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่าง

การลาหยุดหรือขาดงาน	จำนวน (70 คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ลาหยุดหรือขาดงาน	3	4.29
ลาหยุด/ขาดงาน 1 วัน	8	11.43
ลาหยุด/ขาดงาน 2 วัน	7	10
ลาหยุด/ขาดงาน 3 วัน	12	17.14
ลาหยุด/ขาดงาน 4 วัน	10	14.29
ลาหยุด/ขาดงาน 5 วัน	13	18.57
ลาหยุด/ขาดงาน 6 วัน	2	2.86
ลาหยุด/ขาดงาน 7 วัน	14	20
ลาหยุด/ขาดงาน 10 วัน	1	1.43
จำนวนวันที่ลางาน/ขาดงานเฉลี่ย	3 วัน	

ที่มา : จากการวิจัย

จากการสอบถามญาติผู้ดูแลผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 คน พบว่าญาติหรือผู้ดูแลผู้ป่วยต้องสูญเสียรายได้ไปเนื่องจากการขาดงานหรือลางานเพื่อมาดูแลผู้ป่วย โดยมีมูลค่าเฉลี่ยเป็น 1,118 บาทต่อราย

4) รายได้ที่สูญเสียไปเนื่องจากการตายก่อนวัยอันควร จากการสอบถามผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 100 และหากสมมติให้ผู้ป่วยทุกคนป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เสียชีวิตแล้วคำนวณจากผลรวมของรายได้ต่อปีของผู้ป่วย ปรับด้วยอัตราลด โดยหากหน่วยตัวอย่างเสียชีวิตเนื่องจากการป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) จะเริ่มคำนวณตั้งแต่ปีที่เสียชีวิตจนกระทั่งถึงอายุ 60 ปี หากหน่วยตัวอย่างไม่ได้เสียชีวิตจะเริ่มทำการคำนวณตั้งแต่อายุ 15 ปี ในกรณีผู้ป่วยอายุต่ำกว่า 15 ปี และทำการคำนวณตั้งแต่ปีที่ป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) สำหรับผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ทำการคำนวณจนกระทั่งถึงอายุ 60 ปี ทำให้สามารถหารรายได้ที่สูญเสียไปเนื่องจากการตายก่อนวัยอันควรได้ออกมาเป็นมูลค่าเฉลี่ย 2,264,814 บาทต่อราย

เมื่อรวมต้นทุนทางอ้อมทั้ง 4 ประเภท ข้างต้นเข้าด้วยกัน คือค่าเสียเวลาของผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย รายได้ที่สูญเสียไปของผู้ป่วย รายได้ที่สูญเสียไปเนื่องจากการตายก่อนวัยอันควร รายได้ที่สูญเสียไปของญาติผู้ป่วย พบว่าต้นทุนทางอ้อมทั้งหมดของผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,274,601 บาทต่อราย

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่าต้นทุนทางตรงทั้งหมดของผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3,785 บาทต่อรายและต้นทุนทางอ้อมมีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,274,601 บาทต่อราย ทำให้สามารถประเมินต้นทุนส่วนบุคคลของผู้ป่วย (Patient Cost) โดยเฉลี่ยของผู้ป่วยแต่ละรายในการป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) 2,278,386 บาทต่อราย ดังรูปที่ 4.3

4.4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Chi-square

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ความสัมพันธ์ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมต่อสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) และความสัมพันธ์ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมต่อสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมต่อสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD)

จากข้อมูลดังตารางที่ 4.32 แสดงการจำแนกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) ตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกจำนวนทั้งสิ้น 51 คนพบว่าผู้ป่วยในส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 66.67 เมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า p-value = 0.022 พบว่ามีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) ระหว่างเพศ โดยผู้ป่วยนอกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 78.43 ซึ่งโดยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของรัฐบาลร้อยละ 75 ส่วนในเพศชายโดยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชนคิดเป็นร้อยละ 63.64 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยนอกที่เป็นเพศชาย

ผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ที่เป็นผู้ป่วยนอก (OPD) ส่วนใหญ่มีอายุ 15 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.41 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยนอกซึ่งผู้ป่วยในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลของรัฐคิดเป็นร้อยละ 60 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยในกลุ่มนี้ ส่วนในช่วงอายุอื่นนั้นมีส่วนของผู้ป่วยเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 23.53 ซึ่งโดยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐบาลเช่นกัน จากการสำรวจไม่พบกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยนอกที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า p-value = 0.175 นั่นคือไม่มีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วย

ไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) ในแต่ละช่วงอายุของผู้ป่วย

ในด้านระดับการศึกษาของผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เป็นผู้ป่วยนอก (OPD) ส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา-มัธยมหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 51 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยนอก โดยผู้ป่วยในกลุ่มระดับการศึกษานี้ส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐคิดเป็นร้อยละ 76.9 ส่วนผู้ป่วยในระดับการศึกษาอื่น ๆ นั้นผู้ป่วยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐบาล สอดคล้องกับการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า $p\text{-value} = 0.111$ นั่นคือไม่มีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) ในแต่ละระดับการศึกษาของผู้ป่วย

ในด้านอาชีพของผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เป็นผู้ป่วยนอก (OPD) ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนและนักเรียนนักศึกษาในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 33.33 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยนอก ซึ่งในผู้ป่วยนอกกลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชนส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลเอกชน คิดเป็นร้อยละ 58.82 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยในกลุ่มอาชีพนี้ ส่วนในกลุ่มผู้ป่วยที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลของรัฐคิดเป็นร้อยละ 64.71 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยในกลุ่มอาชีพนี้ เช่นเดียวกับในกลุ่มอาชีพอื่นๆ ผู้ป่วยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลของรัฐบาล เช่นกัน เมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า $p\text{-value} = 0.090$ นั่นคือไม่มีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) ในแต่ละอาชีพ

จากกลุ่มอาชีพข้างต้นสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เป็นผู้ป่วยนอก (OPD) ออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆคือ กลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือไม่มีรายได้จำนวน 17 คน และกลุ่มที่ประกอบอาชีพหรือมีรายได้จำนวน 34 คน โดยพบว่าในกลุ่มที่มีรายได้นั้นส่วนใหญ่มีรายได้ 13,001 – 18,000 บาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่ของผู้ป่วยในกลุ่มรายได้นี้เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลของรัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 75 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยนอกที่อยู่ในระดับรายได้นี้ เมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า $p\text{-value} = 0.000$ นั่นคือมีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) ในแต่ละระดับรายได้ของผู้ป่วย โดยผู้ป่วยที่มีระดับรายได้สูงจะเลือกสถานพยาบาลของเอกชนมากกว่าสถานพยาบาลของรัฐ

ส่วนในผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เป็นผู้ป่วยนอก (OPD) ที่ไม่มีรายได้นั้นส่วนใหญ่ผู้ดูแลผู้ป่วยมีระดับรายได้ 15,001 – 25,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 88.24 ของผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยกลุ่มนี้ โดยในกลุ่มผู้ป่วยที่ไม่มีรายได้นั้นพบว่าในทุกะดับรายได้นั้นจะเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับเมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.404 นั่นคือไม่มีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) ในแต่ละระดับรายได้ของผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วย

ในส่วนของวิธีการชำระค่ารักษาพยาบาลนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยนอกส่วนใหญ่ชำระโดยใช้ประกันชีวิตคิดเป็นร้อยละ 35.29 โดยผู้ป่วยในกลุ่มนี้เลือกเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของเอกชนเช่นเดียวกับกลุ่มที่ชำระค่ารักษาพยาบาลเอง และเบี่ยงจากต้นสังกัด ส่วนกลุ่มที่ใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า บัตรประกันสังคม และเบิกจ่ายตรงจะเลือกเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของรัฐ เมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.089 นั่นคือวิธีการชำระเงินไม่มีผลในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD)

ตารางที่ 4.32 สถานพยาบาลที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยนอก (OPD) จำนวน 51 คนจำแนกตาม
ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม		สถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษา opd		Chi-square (P-value)
		รพ.รัฐ	รพ.เอกชน	
เพศ	ชาย	4 (36.36)	7 (63.64)	5.795 (0.022)
	หญิง	30 (75)	10 (25)	
อายุ	ต่ำกว่า 15 ปี	6 (50)	6 (50)	3.488 (0.175)
	15-29	9 (60)	6 (40)	
	30-44	8 (66.67)	4 (33.33)	
	45-59	11 (91.67)	1 (8.33)	
ระดับการศึกษา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	2 (100)	0(0)	4.405 (0.111)
	ประถม-มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	20 (76.9)	6 (23.1)	
	ตั้งแต่ปริญญาตรี/เทียบเท่าขึ้นไป	12 (52.2)	11 (47.8)	
อาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9 (100)	-	8.041 (0.090)
	พนักงานบริษัทเอกชน	7 (41.18)	10 (58.82)	
	ธุรกิจส่วนตัว	3 (75)	1 (25)	
	เกษตรกร	2 (100)	-	
	รับจ้างทั่วไป	2 (50)	2 (50)	
	นักเรียนหรือนักศึกษา	11 (64.71)	6 (35.29)	

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม		สถานพยาบาลที่เข้ารับรักษา opd		Chi-square (P-value)
		รพ.รัฐ	รพ.เอกชน	
รายได้ในปัจจุบันของผู้ป่วย	ไม่มีรายได้	11 (64.71)	6 (35.29)	20.735 (0.000)
	ไม่เกิน 3,000	1 (100)	-	
	3,001-8,000	4 (80)	1 (20)	
	8,001-13,000	3 (50)	3 (50)	
	13,001-18,000	6 (75)	2 (25)	
	18,001-23,000	5 (71.43)	2 (28.57)	
	28,001-33,000	-	2 (100)	
	33,001-38,000	1 (100)	-	
	มากกว่า 43,000	3 (75)	1 (25)	
รายได้ของครัวเรือน	ไม่เกิน 10,000	2 (100)	-	2.191 (0.334)
	10,001-20,000	7 (46.67)	8 (53.33)	
	20,001-30,000	12 (75)	4 (25)	
	30,001-40,000	8 (100)	-	
	40,001-50,000	2 (50)	2 (50)	
	50,001-60,000	-	2 (100)	
	มากกว่า 70,000	3 (75)	1 (25)	
รายได้ของผู้ดูแลในกรณียังไม่ได้ทำงาน/ไม่ทำงานแล้ว	5,000-15,000	2 (100)	-	1.236 (0.404)
	15,001-25,000	9 (60)	6 (40)	
ชำระเงินด้วยวิธีใด	ชำระเอง	2(18.2)	9(81.8)	2.774 (0.089)
	บัตรประกันสุขภาพ ถ้วนหน้า	10(83.3)	2(16.7)	
	บัตรประกันสังคม	2(100)	0(0)	
	เบิกต้นสังกัด	0(0)	4(100)	
	เบิกจ่ายตรง	12(70.6)	5(29.4)	
	ประกันชีวิต	0(0)	18(100)	

ที่มา : จากการคำนวณ

2) ความสัมพันธ์ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมต่อสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD)

จากข้อมูลดังตารางที่ 4.33 แสดงการจำแนกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวนทั้งสิ้น 64 คนพบว่าผู้ป่วยในส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลเอกชนคิดเป็นร้อยละ 59.38 โดยผู้ป่วยในส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 67.19 ซึ่งโดยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของเอกชนร้อยละ 58.14 ส่วนในเพศชายโดยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชนเช่นกันคิดเป็นร้อยละ 61.90 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยในที่เป็นเพศชาย เมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.773 นั่นคือไม่มีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ระหว่างเพศของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยในส่วนใหญ่ร้อยละ 35.94 มีอายุ 45 – 59 ปี ซึ่งผู้ป่วยในช่วงอายุนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.87 เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของรัฐ เมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.002 นั่นคือมีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) โดยในกลุ่มผู้ป่วยที่อายุน้อย (ต่ำกว่า 30 ปี) จะเลือกเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของเอกชน ในขณะที่กลุ่มผู้ป่วยที่อายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเลือกเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐเป็นส่วนใหญ่

ระดับการศึกษาของผู้ป่วยในส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษา-มัธยมศึกษา/เทียบเท่าเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันกับระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า-สูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 51.6 และ 48.4 ตามลำดับ โดยผู้ป่วยในชั้นประถมศึกษา-มัธยมศึกษา/เทียบเท่ามีสัดส่วนของการเข้ารับการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลของรัฐและโรงพยาบาลของเอกชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 46.15 และ 53.85 ตามลำดับ ส่วนผู้ป่วยที่มีการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า-สูงกว่า ส่วนใหญ่แล้วเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลเอกชนคิดเป็นร้อยละ 75 สอดคล้องกับการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.971 นั่นคือไม่มีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ในแต่ละระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

หากจำแนกตามอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยในส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษาร้อยละ 25 รองลงมาคืออาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 21.88 ซึ่งในผู้ป่วยที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลเอกชนคิดเป็นร้อยละ 87.5 ส่วนผู้ป่วยที่เป็นข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลรัฐและเอกชนในสัดส่วนที่เท่ากัน (จากอาชีพของผู้ป่วยข้างต้นทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวนทั้งสิ้น 64 คนเป็นผู้ป่วยที่ประกอบอาชีพหรือมีรายได้จำนวน 42 คน และไม่มีอาชีพหรือไม่มีรายได้ 22 คน) โดยในแต่ละอาชีพเมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.072 นั่นคือไม่มีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ในแต่ละอาชีพ โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยส่วนใหญ่ในแต่ละอาชีพจะเลือกเข้ารับการรักษาพยาบาลในแผนกผู้ป่วยในในสถานพยาบาลของเอกชน

โดยในส่วนของผู้มีรายได้กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เป็นผู้ป่วยในส่วนใหญ่มีรายได้ 3,001 – 8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.19 ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยใน โดยผู้ป่วยในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลของรัฐคิดเป็นร้อยละ 81.82 ส่วนกลุ่มผู้ป่วยที่มีรายได้ต่ำกว่าจะเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลของรัฐ ส่วนในระดับรายได้ที่สูงกว่าจะมีความแตกต่างกันของโรงพยาบาลที่เข้ารับการรักษาในแต่ละระดับรายได้แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของเอกชนในสัดส่วนที่สูงกว่าเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของรัฐเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 25 และ 21.88 ตามลำดับ สอดคล้องกับการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.003 นั่นคือมีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ในแต่ละระดับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับในส่วนของผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในที่ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือไม่มีรายได้นั้นส่วนใหญ่รายได้ของผู้ดูแล 5,000 – 15,000 และ 35,001- 45,000 บาทต่อเดือน ในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 12.5 และโดยส่วนใหญ่ในทุกะดับรายได้(ยกเว้นระดับรายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน)ของผู้ดูแลผู้ป่วย ผู้ป่วยจะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของเอกชน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1)ที่เป็นผู้ป่วยในทั้งหมด ส่วนในระดับรายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน จะทำการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของรัฐบาลทั้งหมด สอดคล้องกับการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.156 นั่นคือไม่มีความแตกต่างในการเลือก

สถานพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ในแต่ละระดับรายได้ของผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่าง หรือระดับรายได้ของผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อการเลือกสถานพยาบาลนั่นเอง

ระดับของรายได้ครัวเรือนของผู้ป่วยใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในส่วนใหญ่คือ 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 26.56 ของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยใน โดยผู้ป่วยในกลุ่มนี้เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยของโรงพยาบาลรัฐและเอกชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 52.94 และ 47.06 ตามลำดับ ส่วนในช่วงระดับรายได้อื่นนั้นผู้ป่วยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในของโรงพยาบาลของเอกชน ยกเว้นในระดับรายได้ครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือนที่ผู้ป่วยทั้งหมดเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลรัฐบาล สอดคล้องกับการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.011 นั่นคือมีความแตกต่างในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) ในแต่ละระดับรายได้ครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนของวิธีการชำระค่ารักษาพยาบาลนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยในส่วนใหญ่ชำระโดยใช้สิทธิ์เบิกจ่ายตรงคิดเป็นร้อยละ 29.69 โดยผู้ป่วยในกลุ่มนี้เลือกเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของรัฐเช่นเดียวกับกลุ่มที่ใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า บัตรประกันสังคม เมื่อทำการทดสอบทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ค่า P-value = 0.089 นั่นคือวิธีการชำระเงินไม่มีผลในการเลือกสถานพยาบาลที่ผู้ป่วยใช้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009(AH1N1) เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD)

ตารางที่ 4.33 สถานพยาบาลที่กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยใน(IPD) จำนวนทั้งสิ้น 64 คน ตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม		สถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษาในแผนก ipd		Chi-square (P-value)
		รพ.รัฐ	รพ.เอกชน	
เพศ	ชาย	8 (38.10)	13 (61.90)	0.083 (0.773)
	หญิง	18 (41.86)	25 (58.14)	
อายุ	ต่ำกว่า 15 ปี	2 (12.5)	14 (87.5)	15.252 (0.002)
	15-29	2 (16.67)	10 (83.33)	
	30-44	8 (72.73)	3 (27.27)	
	45-59	14 (60.87)	9 (39.13)	
	60 ปีขึ้นไป	-	2 (100)	
ระดับการศึกษา	ประถม-มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	14 (46.15)	19 (53.85)	0.001 (0.971)
	ตั้งแต่ปริญญาตรี/เทียบเท่าขึ้นไป	15 (75)	20 (25)	
อาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7 (50)	7 (50)	0.001 (0.971)
	พนักงานบริษัทเอกชน	3 (33.33)	6 (66.67)	
	ธุรกิจส่วนตัว	2 (33.33)	4 (66.67)	0.001 (0.971)
	ค้าขาย	1 (50)	1 (50)	
	เกษตรกร	10 (100)	-	0.001 (0.971)
	แม่บ้าน	-	4 (100)	
	นักเรียนหรือนักศึกษา	2 (12.5)	14 (87.5)	0.001 (0.971)
	ไม่ได้ทำงาน	-	2 (100)	
	อื่นๆ	1 (100)	-	0.001 (0.971)

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม		สถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษาใน แผนก ipd		Chi-square (P-value)
		รพ.รัฐ	รพ.เอกชน	
รายได้ในปัจจุบันของ ผู้ป่วย	ไม่มีรายได้	2 (9.1)	20 (90.9)	11.472 (0.003)
	ไม่เกิน 3000	1 (100)	-	
	3001-8000	9 (81.82)	2 (18.18)	
	8001-13000	2 (28.57)	5 (71.43)	
	13001-18000	3 (37.5)	5 (62.5)	
	18001-23000	4 (66.67)	2 (33.33)	
	28001-33000	1 (33.33)	2 (66.67)	
	33001-38000	1 (50)	1 (50)	
	38001-43000	2 (100)	-	
	มากกว่า 43000	1 (50)	1 (50)	
รายได้ของครัวเรือน	ไม่เกิน 10000	5 (100)	-	11.095 (0.011)
	10001-20000	6 (40)	9 (60)	
	20001-30000	9 (52.94)	8 (47.06)	
	30001-40000	3 (33.33)	6 (66.67)	
	40001-50000	3 (20)	12 (80)	
	50001-60000	-	2 (100)	
	มากกว่า 70000	-	1 (100)	
รายได้ของผู้ดูแลใน กรณียังไม่ได้ทำงาน/ ไม่ทำงานแล้ว	ไม่เกิน 5000	1 (100)	-	3.178 (0.156)
	5000-15000	1 (12.5)	7 (87.5)	
	15001-25000	-	3 (100)	
	25001-35000	-	1 (100)	
	35001-45000	-	8 (100)	
	45001-55000	-	1 (100)	

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม		สถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษาในแผนก ipd		Chi-square (P-value)
		รพ.รัฐ	รพ.เอกชน	
ชำระเงินด้วยวิธีใด	ชำระเอง	0(0)	6(100)	117,224 (0.000)
	บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า	6(60.0)	4(40.0)	
	บัตรประกันสังคม	6(100)	0(0)	
	เบิกต้นสังกัด	2(25.0)	6(75.0)	
	เบิกจ่ายตรง	19(100)	0(0)	
	ประกันชีวิต	1(50.0)	1(50.0)	

ที่มา : จากการคำนวณ

4.4.4 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์แบบ

ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาที่ได้จากแบบจำลองดังแสดงในตารางที่ 4.34 แสดงให้เห็นถึงความมีนัยสำคัญทางสถิติและทิศทางตัวแปรทั้ง 3 ตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม หรือ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ผู้ป่วยต้องรับภาระเนื่องจากการป่วยเป็น ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AHIN1) โดยพบว่าจากสมการถดถอย ค่าใช้จ่ายที่ชำระเองของผู้ป่วย ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้ รายได้ทั้งครัวเรือนของผู้ป่วยโดยจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบกับค่าใช้จ่ายที่ชำระเอง ถ้ามีรายได้ทั้งครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1,000 บาท จะมีค่าใช้จ่ายที่ชำระเองลดลง 192 บาท ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องจากการซื้อกรมธรรม์ประกันภัยเมื่อมีรายได้ครัวเรือนสูงขึ้น สถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษาพยาบาล ผู้ป่วยที่รักษาในโรงพยาบาลเอกชนจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าโรงพยาบาลของรัฐ 9,330.454 บาท จำนวนวันที่พักรักษาและพักฟื้นในโรงพยาบาลพบว่า ถ้ามีจำนวนวันเพิ่มขึ้น 1 วัน จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 1,151.401 บาท

โดยการประมาณค่า ได้ค่า R -Square เท่ากับ 0. 741 หมายความว่าแบบจำลองดังกล่าวสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ผู้ป่วยต้องรับภาระเนื่องจากการป่วยเป็น ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009(AHIN1) ได้ 74.1 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือการเลือกที่นำมาใช้ในการประมาณค่านี้ มีความเหมาะสม

ตารางที่ 4.34 การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Sig.
(Constant)	16.316	5319.336	0.003	0.998
รายได้ของครัวเรือน (Hh.income)	-0.192	0.072	-2.658	0.013
โรงพยาบาล (hos)	9330.454	5346.674	1.745	0.093
จำนวนวันที่พักรักษาในโรงพยาบาล (treat)	1151.401	353.956	3.253	0.003
R = 0.861				
R –Square = 0.741				
Adjust R –Square = 0.717				

ที่มา : จากการคำนวณ

ได้เป็นสมการดังนี้

$$EXP = 16.316 - 0.192(Hh.income) + 9,330.454(hos) + 1,151.401(treat)$$

หมายเหตุ โรงพยาบาลรัฐ = 0 เอกชน = 1

4.5 การวิเคราะห์ต้นทุนผู้ให้บริการ (Provider cost) ¹

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา(Descriptive study) ในส่วนของต้นทุนการดำเนินการ (Operating cost) โดยศึกษาต้นทุนและต้นทุนต่อหน่วยบริการผู้ป่วยนอก และการบริการผู้ป่วยใน จากรายงานรายงานต้นทุนต่อหน่วยบริการของโรงพยาบาลนครพิงค์ประจำปีงบประมาณ 2552 (1 ตุลาคม 2551 – 30 กันยายน 2552) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้อมูลต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุของโรงพยาบาลนครพิงค์ เป็นข้อมูลปีงบประมาณ 2552 โดยมีผลการศึกษาดังนี้

4.5.1 ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1)

พบว่าจำนวนผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา (เดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553) นั้น ผู้ป่วยยืนยันรายแรกที่เข้ารับการรักษาของโรงพยาบาลนครพิงค์นั้นเกิดขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2552 โดยมีจำนวนผู้ป่วยในช่วงเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น 211 ราย จำแนกเป็นผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ที่เข้ารับรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก (OPD) จำนวน 155 ราย เป็นผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ที่เข้ารับรักษาในแผนกผู้ป่วยใน (IPD) จำนวน 56 ราย ดังแสดงในตารางที่ 4.35

¹ ชัชวาล ศิริรินทร์. 2553. ต้นทุนต่อหน่วยผู้รับบริการ โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2552. เชียงใหม่ :

โรงพยาบาลนครพิงค์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่.

ตารางที่ 4.35 จำนวนผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล นครพิงค์ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา จำแนกตามแผนการรักษา

ปี	เดือน	จำนวนผู้ป่วย OPD (คน)	จำนวนผู้ป่วย IPD (คน)
2552	กรกฎาคม	29	21
	สิงหาคม	44	17
	กันยายน	29	8
	ตุลาคม	16	2
	พฤศจิกายน	2	3
	ธันวาคม	7	1
2553	มกราคม	8	2
	กุมภาพันธ์	20	2
ผลรวมทั้งหมด		155	56

ที่มา รายงานประจำปี ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 โรงพยาบาลนครพิงค์

4.5.2 ข้อมูลจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนครพิงค์ จำแนกเป็นข้าราชการร้อยละ 45.2 เป็นลูกจ้างชั่วคราวร้อยละ 46.6 ดังแสดงในตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 กรอบอัตรากำลังและประเภทของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามกรอบอัตรากำลัง

ประเภท	กรอบอัตรากำลัง	ปฏิบัติงานจริง	ร้อยละ
ข้าราชการ	724	729	45.2
พนักงานราชการ	10	10	0.6
ลูกจ้างประจำ	120	122	7.6
ลูกจ้างชั่วคราว	752	752	46.6
รวม	1,606	1,613	100

ที่มา รายงานประจำปี ณ วันที่ 30 กันยายน 2552 โรงพยาบาลนครพิงค์

เมื่อจำแนกจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานและได้รับเงินตอบแทนในระหว่างปี จำแนกตามหน่วยต้นทุนพบว่ามีบุคลากรทั้งสิ้น 1,879 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.42 เป็นบุคลากรประเภทลูกจ้างชั่วคราว รองลงมาคือกลุ่มข้าราชการร้อยละ 45.13

4.5.3 ข้อมูลมูลค่างานต้นทุนค่าแรงจำแนกตามประเภทหน่วยต้นทุน

เมื่อรวบรวมต้นทุนค่าแรงจำแนกรายหน่วยต้นทุน พบว่ามีต้นทุนค่าแรงรวมทั้งสิ้น 478,679,163.74 บาท โดยต้นทุนค่าแรงส่วนใหญ่เป็นต้นทุนเงินเดือนและค่าจ้าง ร้อยละ 60 ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ คิดเป็นร้อยละ 20.99 โดยเมื่อจำแนกตามหน่วยต้นทุนพบว่า ค่าแรงในหน่วยต้นทุนที่ให้บริการโดยตรง (PS) มีสัดส่วนค่าแรงสูงสุดจำนวน 199,242,139.57 บาทคิดเป็นร้อยละ 41.6 ดังแสดงในตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 มูลค่างานต้นทุนค่าแรงจำแนกตามประเภทหน่วยต้นทุน

ประเภทค่าแรง	ต้นทุนค่าแรงจำแนกรายหน่วยต้นทุน					
	NRPCC	RPCC	PS	NPS	รวม	ร้อยละ
เงินเดือน	97,469,018	51,277,521	131,469,750	7,413,747	287,630,036	60.09
เงินประจำตำแหน่ง	6,647,680	3,198,746	8,426,481	656,600	18,929,507	3.95
เงินค่าวิชาชีพ	12,831,795	2,318,082	7,649,983	274,322	23,074,182	4.82
เงินไม่ทำเวชปฏิบัติ	8,975,000	670,000	175,000	-	9,820,000	2.05
ค่าตอบแทน	35,867,958	21,456,562	42,998,229	175,322	100,498,070	20.99
ล่วงเวลา	17,501,125	3,205,854	8,518,697	493,970	29,719,645	6.21
อื่นๆ	9,003,22	-	4,000	-	9,007,222	1.88
ค่าทำความสะอาด						
รวม	188,296,299	82,126,765	199,242,140	9,013,960	478,679,164	100
ร้อยละ	39.3	17.2	41.6	1.9	100	

ที่มา รายงานต้นทุนต่อหน่วยบริการของโรงพยาบาลนครพิงค์ประจำปีงบประมาณ 2552

หมายเหตุ

NRPCC (Non Revenue Producing Cost Center) หมายถึง หน่วยงานที่มีลักษณะงานในการบริหารจัดการ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ โดยมีได้เรียกเก็บค่าบริการจากผู้ป่วยโดยตรงหรือโดยที่ตัวของมันเองไม่ก่อให้เกิดรายได้

RPCC (Revenue Producing Cost Center) หมายถึง หน่วยต้นทุนซึ่งทำหน้าที่ให้บริการผู้ป่วยและก่อให้เกิดรายได้จากการคำนวณต้นทุนการให้บริการ

PS (patient service cost center) หมายถึง ต้นทุนซึ่งเป็นศูนย์กลางในการรับผู้ป่วยไว้ดูแลรักษา ซึ่งเป็นหน่วยสุดท้ายในการคำนวณต้นทุนการให้บริการ

NPS (Non patient service cost center) หมายถึง หน่วยต้นทุนที่มีลักษณะที่ไม่ได้มุ่งให้บริการกับผู้ป่วย

4.5.4 ต้นทุนค่าวัสดุ จำแนกรายหน่วยต้นทุน

เมื่อรวบรวมต้นทุนค่าวัสดุจำแนกรายหน่วยต้นทุนพบมีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 527,933,787.57 บาทโดยต้นทุนส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่ายา ร้อยละ 63.7 รองลงมาคือต้นทุนค่าวัสดุ การแพทย์ ร้อยละ 22.8 เมื่อจำแนกต้นทุนค่าวัสดุเป็นกลุ่มหน่วยต้นทุนพบว่า กลุ่มหน่วยต้นทุนที่ ก่อให้เกิดรายได้ เป็นกลุ่มที่มีต้นทุนค่าวัสดุสูงสุด มีมูลค่า 386,263,257.38 บาทคิดเป็นร้อยละ 73.2 ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 ต้นทุนค่าวัสดุจำแนกตามหน่วยต้นทุน

ประเภทต้นทุนค่า วัสดุ	หน่วยต้นทุน					
	NRPCC	RPCC	PS	NPS	รวม	ร้อยละ
สาธารณูปโภค	16,283,299	-	-	-	16,283,299	3.1
มันเชื้อเพลิง	4,592,520	329	4,898	-	4,597,747	0.9
วัสดุก่อสร้าง	478,615	11,995	60,711	-	551,321	0.1
ยา	1,573,195	309,633,495	19,578,628	5,617,855	336,403,172	63.7
วัสดุการแพทย์	23,578,362	70,760,781	25,408,891	864,415	120,612,449	22.8
วัสดุคอมพิวเตอร์	1,848,330	593,543	737,817	-	3,179,690	0.6
วัสดุสำนักงาน	957,633	283,819	658,280	5,375	1,905,106	0.4
วัสดุงานบ้าน/ครัว	5,151,832	2,752,834	2,416,960	67,247	10,388,873	2.0
วัสดุสิ่งพิมพ์	732,279	415,067	859,446	16,987	2,023,778	0.4
วัสดุเครื่องบริโภคร	7,003,128	78,652	472,012	105	7,553,897	1.4
วัสดุไฟฟ้า	431,237	30,731	110,830	-	572,798	0.1
ค่าจ้างทำฟันปลอม	644,219	-	-	-	644,219	0.1
อื่นๆ	17,746,623	1,702,013	3,768,804	-	23,217,439	4.4
รวม	81,021,270	386,263,258	54,077,276	6,571,984	527,933,788	100
ร้อยละ	15.3	73.2	10.2	1.2	100	

ที่มา รายงานต้นทุนต่อหน่วยบริการของโรงพยาบาลนครพิงค์ประจำปีงบประมาณ 2552

4.5.5 ต้นทุนการดำเนินการต่อหน่วยผู้รับบริการ

จากตารางที่ 4.39 ผลการให้บริการผู้ป่วยในปีงบประมาณ 2552 การให้บริการผู้ป่วยนอกทั้งสิ้นจำนวน 463,757 ครั้ง ผู้ป่วยในทั้งสิ้นจำนวน 48,907 รายมีวันนอนทั้งสิ้น 174,604 วัน

ตาราง 4.39 ผลการให้บริการผู้ป่วยในปีงบประมาณ 2552

กลุ่มการให้บริการ	จำนวน	วันนอน
ผู้ป่วยนอก	463,757	-
ผู้ป่วยใน	48,907	174,604

ที่มา Ward Census ไม่รวมห้องคลอด รายงานประจำปี 2552 โรงพยาบาลนครพิงค์

จากตารางที่ 4.40 พบว่าต้นทุนดำเนินการต่อหน่วยผู้รับบริการ ประเภทผู้ป่วยนอกเท่ากับ 1,021.26 บาท ขณะที่ต้นทุนต่อหน่วยผู้รับบริการประเภทผู้ป่วยใน 11,327.19 บาท ต้นทุนต่อวันนอนของผู้ป่วยในเป็น 3,172.77บาท

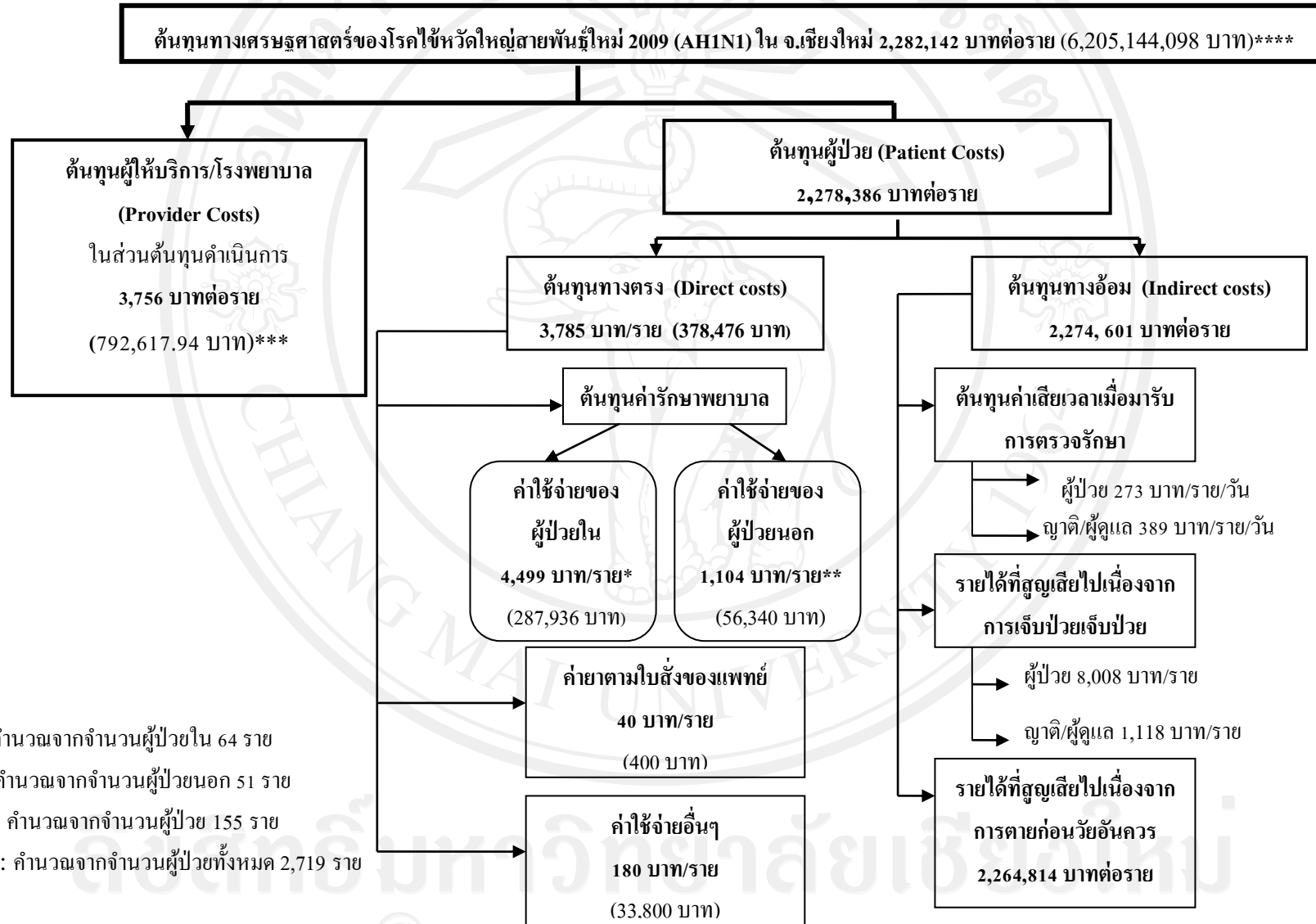
ตาราง 4.40 ต้นทุนดำเนินการต่อหน่วยผู้รับบริการ

กลุ่มการให้บริการ	ต้นทุนรวม(บาท)	ต้นทุนต่อราย	ต้นทุนต่อวันนอน
ผู้ป่วยนอก	473,617,521.16	1,021.26	-
ผู้ป่วยใน	553,978,876.66	11,327.19	3,172.77

ที่มา รายงานต้นทุนต่อหน่วยบริการของโรงพยาบาลนครพิงค์ประจำปีงบประมาณ 2552

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่าในช่วงเวลาดังกล่าว โรงพยาบาลมีภาระต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009(AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกจำนวน 155 รายเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 158,295.3 บาท และมีภาระต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยในจำนวน 56 รายเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 634,322.64 บาท รวมเป็นต้นทุนดำเนินการในการให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) ในช่วงเวลาดังกล่าวรวมเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 792,617.94 บาท โดยเฉลี่ยต้นทุนดำเนินการในการให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่2009 (AH1N1) เป็น 3,756 บาทต่อราย

จากข้อมูลการประเมินต้นทุนส่วนบุคคลของผู้ป่วย (Patient costs) เนื่องจากการป่วยเป็นไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เป็น 2,278,386 บาทต่อราย และต้นทุนดำเนินการ (Provider costs) ในการให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ของโรงพยาบาลนครพิงค์เป็น 3,756 บาทต่อราย เมื่อรวมเอาต้นทุนทั้งสองส่วนนี้เข้าด้วยกันจะทำให้สามารถประเมินต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) เป็นมูลค่า 2,282,142 บาทต่อราย ดังรูปที่ 4.3 และจากผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ทั้งหมดในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา (ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553) จำนวน 2,719 ราย จะได้ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นมูลค่า 6,205,144,098 บาท แบ่งออกเป็นต้นทุนส่วนบุคคลของผู้ป่วย (Patient costs) 6,194,931,534 บาท ต้นทุนดำเนินการในการให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ป่วยไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) ของโรงพยาบาล 10,212,564 บาท

หมายเหตุ * : คำนวณจากจำนวนผู้ป่วยใน 64 ราย
 ** : คำนวณจากจำนวนผู้ป่วยนอก 51 ราย
 *** : คำนวณจากจำนวนผู้ป่วย 155 ราย
 ****: คำนวณจากจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด 2,719 ราย

รูปที่ 4.3 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (AH1N1) โดยเฉลี่ยต่อราย